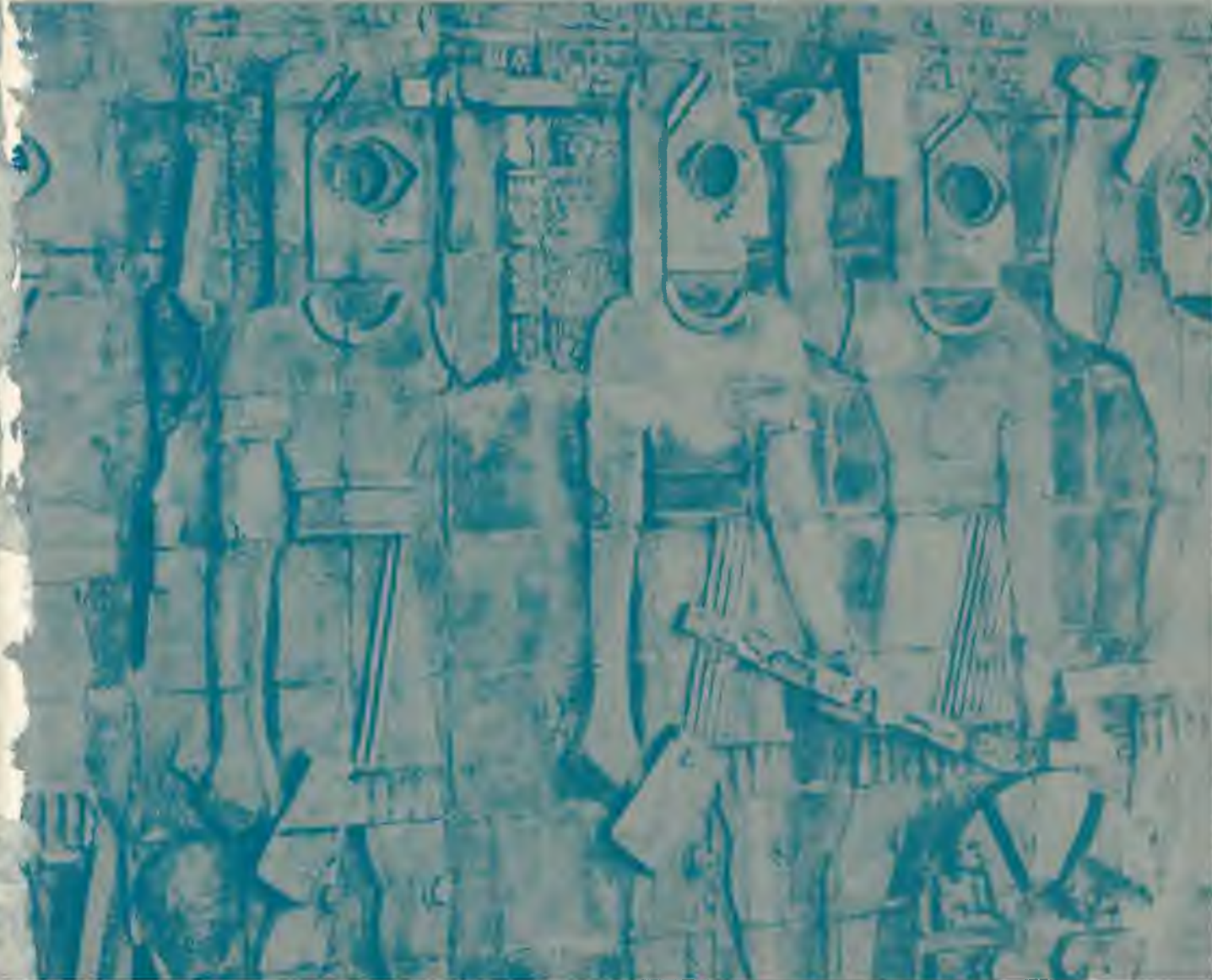

Türk-İş

SAYI : 85

MART 1970

TÜRK-İŞ SEKİZİNCİ KONGRESİ

TÜRKİYE
İŞÇİ
SENDİKALARI
KONFEDERASYONU

Türk-İş

AYLIK DERGİ

MART
1970

YIL : 8
SAYI : 85

FİATİ : 250 Krş.
BİR YILLIK
ABONE : 25.00 TL.

Türk-İş adına sahibi
SEYFİ DEMİRSOY

Yazı İşleri Müdürü
ÜLKÜ ARMAN

Fotoğraflar
Şehir Fotoğraf Ajansı
ADNAN HASKOKAR

Adres :
Türk-İş Genel
Merkezi
Bayındır sokak No. 8
ANKARA
Telefon : 17 91 36

Türk-İş Dergisi Basın Ahlak Ya-
sasına uyar.

Türk-İş Basın ve Halkla Münase-
betler Merkezi tarafından hazırlanan Türk-İş Dergisinin bu sa-
yısı, Ankara'da BAŞNUR Matba-
asında dizilmiş, tertiplenmiş ve
basılmış; klişeler, Doğan Klişede
yapılmıştır.

Saygıdeğer

Türk - İş Okuru,

Mart ayında bütün yurdu derin üzüntüye sevkeden bir deprem oldu. Kütahya'nın Gediz, Emet, Akçalan ve diğer ilçe ve köylerini yerle bir eden deprem sonunda ölü adedi 1600'ün üzerine çıktı. Deprem, maden bölgesi olan Emet ve Akçaalanda büyük tahribat yaptı ve ocaklar çalışamaz hale geldi. Türk-İş Genel Sekreteri Halil Tunç, deprem felaketi ile ilgili olarak verdiği demeçte, Türk İşçi Hareketinin her zaman olduğu gibi bu depremde de felaketzedelerin yardımına koşacağını ve acılarını azaltmak için elinden gelen gayreti göstereceğini söyledi. Dergimizde, depremle ilgili haber ve resimleri göreceksiniz.

★

Yurt dışında çalışmakta olan Türk işçilerinin problemleri, her geçen gün biraz daha artıyor. Bugün Avrupa'nın çeşitli ülkelerinde 400 bine yakın Türk işçisi olağu dikkate alınırsa, bunu normal karşılamak gerek. Ama bu problemlerin yerinde görülmesi, ilgililere duyurulması ve çözümlenmesi elbette mümkün. Bunu dikkate alan Türk-İş, işçilerimizin yoğun bulunduğu Almanya'da bir büro açmağa karar verdi ve Nisan ayında bunu gerçekleştirdi. Büronun başına eski Çalışma Genel Müdürlerinden Ekmel Onbulak getirildi. Büronun kurulmasındaki amaç Almanya'daki Türk işçilerinin sorunlarına eğilmek, Türk-İş ile Alman İşçi Sendikalar Birliği arasındaki yakın ilişkileri geliştirmek ve daha sonra kurulacak bürolara örnek olmak...

Dergimizde, Avrupa'da bulunan Türk işçilerinin yabancı ülkelerde ve yurda dönüşlerinde karşılaştıkları sorunlar hakkında da geniş bir yazımızı bulacaksınız.

★

Mart ayı içinde Türk-İş'e bağlı dört kuruluşun Genel Kurulları yapıldı. Türk İşçi Hareketinin liderleri bu kongrelerde konuşmalar yaptılar, yurt ve işçi sorunları hakkındaki görüşlerini açıkladılar. İçinde bulunduğu ay, grevler ve toplu sözleşmeler bakımından da bir hayli hareketli geçti. İç sayfalarımızda bu konudaki haberlerimizi okuyabileceksiniz.

★

Türk-İş tarafından çıkarılmasına çalışılan İşçi Yardımlaşma Kurumu Kanunu (İYAK) dokuz işçi milletvekili tarafından hazırlanan bir teklifle Millet Meclisine getirildi. İşçiye çeşitli sosyal ve ekonomik imkânlar sağlayacak olan teklif kanunlaştığı takdirde, Türkiye'deki bütün sigortalı işçiler bundan yararlanacak. Dergimizde, teklifin önemli bölümleri ve bu konuda yapılan bir açıklama yer almaktadır.

Dünyadaki olaylar bölümünde de, Amerika ve Avrupa'daki işçi hareketi ile ilgili çeşitli haberleri bulacaksınız.

Saygılarımızla

Türk-İş 8. Kongresi

Demokratik düzen içinde, cemiyetler, kuruluşlar, siyasi partiler belli süreler içinde kongre yapar ve bu suretle yönetimlerini demokratik usullere uygun olarak düzenlerler. Yurdumuzda da böyledir. Yasalar, cemiyetlerin belirli zamanlarda kongre yapmasını öngörmüştür ve bu öneri uygulanmaktadır. Yurdumuzun her yerinde her hafta yüzlerce kongre yapılır.

Ama iki yılda bir yapılan bir kongre vardır ki, apayrı bir önem taşır ve başka hiçbir kuruluşun kongresinde görülmemiş şekilde dikkatleri üzerine toplar, kamuoyunun ilgisini çeker. Bu, Türk-İş'in kongresidir.

Türk-İş, 18 yıllık geçmişiyle bir varlık olduğunu ortaya koymuş, her konuda ağırlığını kabul ettirmiştir. Özellikle 1960 yılından sonra Türk-İş'in başdöndürücü bir hızla güçlenmesi ve toplum içinde çok önemli bir yer kazanması, bugün bütün toplumun dikkatlerini Türk-İş'in üzerinde toplamasına yol açmıştır.

TOPLUM ÇIKARLARI

Türk-İş bir işçi kuruluşudur. Türk-İş'in yurt sorunlarına el attığı ilk yıllarda, bir işçi kuruluşunun işçi konularının dışına çıkması yadırganmış, bir takım çevreler bu nedenle Türk-İş'i terkide etmişlerdir. Ama zamanla anlaşılmıştır ki, işçinin çıkarlarıyla toplumun çıkarlarını; işçi ve toplumun çıkarlarıyla da yurt dışı çıkarlarını yekdiğerinden ayırmaya imkân yoktur.

Türk-İş, yedinci kongresi, yurt sorunlarının çözümünü 23 ilkesinin eksiksiz olarak uygulanmasında bulmuştur.

Türk-İş sekizinci kongresine sunulan İcra ve Yönetim Kurulları raporunda ele alınan konular, yurt ve toplum sorunlarına konulan gerçekçi teşhis ve nihayet 23 ilkenin ışığında gösterilen çözüm yolları, toplumumuzun Türk-İş'e beslediği güvenin boşuna olmadığını ortaya koymuştur.

TÜRKİYENİN SORUNLARI

Dünyanın ve yurdumuzun içinde bulunduğu duruma gerçekçi bir açıdan bakan Türk-İş, toplumun huzursuzluk ve bunalmının nedenlerini araştırmakta ve bunların sosyo-ekonomik nedenlerini sağlam verilere dayanarak açıklamaktadır. Örneğin, toplumumuzun bir eğitim sorunu vardır. Eğitim, bugünkü sistemi içinde sadece varlıklı aile çocuklarının yararlanabildiği bir lüks halindedir. Eğitimde fırsat eşitliği yoktur.

Gelir dağılımı gayri adildir. Bu adaletsizlik, toplumda bü-

yük ayrılıkların doğmasına yol açmaktadır ve uçurum gittikçe derinleşmektedir.

Konut, beslenme, sağlık konularında halkımızın büyük çoğunluğu zor şartlarda, her türlü bakımdan uzak yaşamak zorunda bırakılmışlardır.

REFORMLAR

Vergi reformunun yapılamayışı yüzünden, büyük kazanç sahipleri çok düşük vergi vermekte asıl vergi yükü, dolaylı ve dolaysız vergilerle fakir halkın, işçi, memur, küçük esnaf gibi dar ve sabit gelirlielerin sırtına binmektedir.

Toprak ve tarım reformlarının bir türlü gerçekleştirilememiş olması yüzünden bir yandan tarımda yeterli verim elde edilememekte, öbür yanda, köylerde gizli işsizlik hızla artmakta, köylerden kentlere göçler büyük bir problem olma niteliğini her geçen yıl biraz daha artırmaktadır.

İşsizlikle mücadele yeterli olamamakta, artan nüfusun karşılanabileceği yeterli yatırımlar yapılmamaktadır.

Bütün bunların yanı sıra, Türkiye bölgelerarası dengesizliğin ağır sıkıntısı ile karşı karşıyadır. Doğu bölgesi, her türlü devlet yardımından uzak, gittikçe fakirleşmekte, bu bölgenin kazancı ve işgücü hızla batı bölgesine akmaktadır. Doğu, eğitim, sağlık, konut gibi en basit ihtiyaçların karşılanma olanağından bile yoksundur.

NEDEN ERZURUM?

Türk-İş, sekizinci kongrenin Erzurumda yapılmasının nedeni olarak da doğunun sorunlarına dikkatlerin çekilmesi gerektiğini belirtmektedir.

Raporda yer alan genel görünüm tablosu belki karamsar bir tablodur; ama ne var ki, hastalığı tedavinin ilk çaresi, teşhisi koymaktır ve Türk-İş de bunu yapmıştır. Sorunlar gerçekci olarak ele alınmış, ortaya konulmuş ve çaresi de gösterilmiştir : 23 ilkenin uygulanması.

Türk-İş bu konuda en gerçekçi ve kesin sözü söylemektedir. 23 ilkenin uygulanmasının dışında hiçbir çare sorunlara çözüm olabileceğine sahip değildir. Ve Türk İşçi Hareketi 23 ilkenin samimi olarak uygulanması için uygulayıcılara elinden gelen yardımı yapmaya hazırdır.

GEDİZDEN BİR SAHNE

Herşey birkaç saniye içinde oldu...

Yurtta

Yurdu üzüntüye boğan deprem

Toprak sarsıldı... Feryadlar, koşuşmalar, yıkılan binalar... Ve bir ilçe toprağa gömüldü.

Cumartesi Pazar'a bağlayan Mart'ın 28 gecesini idi. Saat 23.05'e kadar durum normaldi. Sıcacık yataklarında yatanlar biraz sonra ne olacağından habersizdiler. Belki de bir haftanın yorgunluğunu ertesi günü dinlenerek çıkarmanın rahatlığı içinde idiler...

Ama işte saatin 23.05'i gösterdiği anda herşey değişti. Toprak sarsıldı, binalar yıkıldı, insanlar enkaz altında gömüldü, düşünceler değişti.

Kütahya'nın Gediz ilçesi yerle bir olmuştu.

Acı haber bütün yurtta hemen duyuldu. Telefonlar, telgraflar yağmağa başladı, ama depremden ke-

sin bir haber almak mümkün değildi. Sabaha karşı, radyonun verdiği habere göre, ölü adedi 30'un üstünde yaralı ise çok fazla idi. Evler, okullar, camiler, resmi daireler yıkılmış, yollar kalbura dönmüştü. Ama saatler geçtikçe can ve mal kaybının çok fazla olduğu tespit edildi.

30 Mart pazartesi günü gelen haberler feci idi. Ölü 1600'den fazla, yaralı ise 800 kişi. Gediz'de oturulacak tek bir bina kalmamıştı. Sokaklar bina yıkıntıları, altları ise cesetlerle doluydu.

BAŞBAKAN DEPREM BÖLGESİNDE

Başbakan Süleyman Demirel, acı haberi duyduktan çok kısa bir süre sonra Gediz'e gitti, gerekli incelemelerde bulundu «mal kaybının

önlenilebileceğini» ancak can kaybından çok üzüntü duyduğunu söyledi. Bakanlar ve Ana Muhalefet Partisi Genel Sekreteri Bülent Ecevit de

DEPREMDEN HEMEN SONRA

Kızılayın yardım eli

deprem bölgesinde idiler.

Gelen haberlerde can kaybı şöyle :

Akçalan'da 500, Gediz içinde 250, Karaköy'de 250, Emet Köylerinde 40, Doğancılarda 35, Ece'de 15, Bezircan'da 9, Posat'ta 7, Çandarhisar'da 6, Polat'ta 6, Yakmhisar'da 5, Dumlupınar'da 3, Simav'da 1 kişi.

Depremi yol ve telefon şebekesinde yaptığı hasarın büyüklüğü, haber almayı imkansızlaştırıyor yetkililer birşey söylemekten kaçınıyorlardı.

MADEN BÖLGESİNDE

Deprem, maden bölgesi bulunan Emet ve Akçalan'da da büyük tahribat yaptı. Tespit edilebilen ölü adedi kulaktan gelen haberlerden fazla olmuyordu. Elektrikler kesildiği için bütün maden ocakları faaliyetini tatil etti. Deprem sırasında galerilerde bulunan üç işçi öldü. Ancak madencilerin meskûn bulunduğu Akçalan'da ölü adedinin 500'ün üstünde bulunması, çok sayıda işçinin can verdiğini gösteriyordu. İki gün geçmesine rağmen Akçalan'la irtibat kurulamadı.

TUNÇ'UN DEMECİ

Türk-İş Genel Sekreteri Halil Tunç, deprem felâketi ile ilgili olarak bir demeç verdi ve «Türk işçisinin her zaman olduğu gibi, bu defa da felâketzedelerin yardımına koşacağını» söyledi.

Tunç'un demeci şöyle idi:

«Uğradığımız felâket büyüktür. Bu felâketin acısı da yüreklerimizde kolay kolay kapanmayacak bir yara açmıştır.

Depremi en çok hasar yaptığı yerler, maden işçilerinin yoğun olduğu bölgelerdir. Felâket duyulur duyulmaz, Maden İşçi Sendikaları Federasyonundan iki arkadaşımız deprem bölgesine hareket etmişlerdir. Bu arkadaşlarımızın vereceği bilgiye göre, gerekli tedbirler kararlaştırılacaktır.

Bugüne kadar yurdumuzun karşılaştığı bu çeşit bütün felâketlerde felâketzede yurttaşlarımızın ilk yardımına koşanlar arasında işçiler de yer almıştır.

AYAKTA KALAN BİR KAÇ BİNA

Her enkazın altında birkaç can...

Varto'da olduğu gibi bu defa da Türk işçisi felâketzede yurttaşlarımızı yalnız bırakmayacaktır. Türk-İş olarak, teşkilatımıza bir genelge gönderip yardım kampanyalarına katılmaları talimatını verdik.

Bu suretle felâketin acılarını azaltmak yolunda, elimizden gelen gayreti göstereceğiz.

Uğradığımız büyük kayıptan dolayı Ulusumuza baş sağlığı dilerim...

YARDIM KAMPANYASI

Deprem felaketinin duyulmasından çok kısa bir süre sonra, yurt içinde ve yurt dışında, yardım kampanyaları hızlandı. Kızılay'ın deprem bölgesine gönderdiği yiyecek ve giyecek malzemesinden ayrı olarak, birçok ülke de askeri uçaklarla yardıma koşular. Bu arada bütün vilayetlerde, Valilerin başkanlığında yardım komiteleri kuruldu.

Mart ayı sona erdiği gün, acı haberin üzüntüsü hala duyuluyor, felâket bölgesinden ızdırap hala yükseliyordu...

Türk-İş Almanya'da büro açtı

Amaç; Yurt dışındaki Türk işçilerinin sorunlarını çözümlmek...

Mart ayı ortalarında duyulan bir haber gerçekten büyük bir memnunluk yarattı. Haber, Türk-İş'in Avrupa'da bir büro kurması idi. Avrupada çalışmakta olan ve sayıları dört yüz bini bulan işçilerimiz, yıllardan beri çeşitli problemlerle karşı karşıya bulunmakta, her gün gazetelerde görülen haberler bu endişeyi duyanları haklı çıkarmaktaydı.

Dört yüz bin kişinin bulunduğu bir kaç Avrupa ülkesinde -ki Almanya başta gelmektedir. Türk işçileri ile yakından ilgilenmek, onların en büyük dertlerine eğilmek gerekiyordu. Yurtlarından binbir türlü hayalle ayrılanlar, orada umduklarından çok başka şartlarla karşılaşılıyor, ancak oraya gelişlerinin nedeni olan «para biriktirmek» fikrinden hareketle her türlü işleme boyun eğiyorlardı. Ama zaman zaman görülen olaylar, önceden hayal ettiklerini bulamamanın bir «patlaması» olarak kabul ediliyordu.

Herşey bir yana, Avrupada dört yüz bin Türk işçisi bulunuyordu, bunların çeşitli problemleri, ortak sıkıntıları ve yurda dönüşlerini daha iyi hazırlamanın yarattığı sorunlar mevcuttu.

Türk-İş, bu konuda uzun süreden beri yaptığı çalışmalarını sonuçlandırdı ve ilk olarak Almanya'da bir büro kurulması kararını aldı. Büronun başına eski Çalışma Genel Müdürlerinden Ekmel Onbulak getirildi. Büronun, Almanyada en fazla Türk işçisinin bulunduğu Düsseldorf şehrinde kurulması kararlaştırıldı. Amaç Türk işçilerinin sorunlarına eğilmek, Türk-İş

ile Alman İşçi Sendikaları Birliği arasındaki yakın ilişkileri geliştirmek, daha sonra kurulacak bürolara bir örnek olmak...

Bu haber Türkiye'de olduğu kadar yurt dışında çalışan işçiler arasında da sevinç uyandırdı. Nisan ayı başlarında çalışmalara başlayacak olan Türk-İş Almanya temsilci-

liğini gerçekten büyük işler bekliyordu.

Bugün Avrupa'da çalışmak zorunda olan işçiler, neden yurtlarını terketmek zorunda kalmaktadırlar? Orada, herkesin «Avrupa» dediği yerde, binbir türlü sıkıntıyı neden çekiyorlardı?

Hepsindeki düşünce; «Yarına

KONTROL KULESİNDE BİR TÜRK

Binlerce işçinin idare edildiği yer

daha iyi girebilmek...»

Ama, bu «yarın»lara hangi şartlar içinde hazırlanıyorlar bir de ona bakalım...

ALMANYADAKİ TÜRK İŞÇİLERİ

Eylül 1969 sonu resmi istatistiklerine göre Almanyada 245 bin kişiye yaklaştığı bildiriliyor. Konsolosluklarda kayıtlı bulunan işçi aile sayısı ise 58 bin. Buna 60 bin kadar olduğu tahmin edilen çocukları, öğrenci ve hiçbir kayıt işlemi olmayanları da katarsak Batı Almanyada halen 380-400 bin civarında Türk yaşıyor.

Almanya'daki istatistiklerde yalnız çalışma izni bulunanlar yer almakta ve böylece çalışanlar sadece 245 bin gösterilmektedir. Almanya'da halen 1,5 milyon yabancı işçi içinde Türkler, İtalyanlar ve Yugoslavlardan sonra üçüncü sırayı işgal ediyor.

350 bin İtalyan, 265 bin Yugoslav, 245 bin Türk, 192 bin Yunanlı, 143 bin İspanyol ve 30 bin de Portekizli işçi arasında kadın işçilerin oranı ise yüzde 21-42 arasında değişiyor. En çok kadın işçi, 86 bin'le Yugoslavlarda, Türk kadın işçilerin sayısı ise 53.200.

NEDEN AVRUPA?

Özellikle Almanya'da fazla miktarda yabancı işçi bulunmasının nedeni, işçi gönderen ülkelerin ekonomik yapısı ile ilgili. Bu konuda yapılan araştırmalarda iki nokta dikkati çekiyor; birisi iş bulma imkânı, diğeri de yabancı bir ülkede çalışıp fazla para kazanma hevesi...

Bugün Türkiye'den yurt dışına çıkıp çalışmak isteyenlerin bir milyonun üzerinde olduğu iş ve işçi Bulma Kurumu tarafından açıklanıyor. Bu tempo içinde yurt dışına işçi göndermek en az on yıla ihtiyaç gösterecek.

Asıl önemli olan, turist işçi akımını önlemek. Bunun için tedbirlere başvurma zamanı geçmektedir. Avrupa'nın çeşitli ülkelerinde turist pasaportlu Türklerin uğradıkları işlemler gerçekten çirkin. Bir görüşe göre, turist olarak çıkanlara üç aylık pasaportlar verilmesi ve pasaportların yurt dışında temininin önlenmesi gerekiyor.

KARŞILAŞILAN GÜÇLÜKLER

Yurt dışında çalışan işçilerimizin çeşitli problemleri var. Bunların başında hiç şüphesiz, izinli olarak yurda dönenlerin karşılaştıkları zorluklar geliyor. Bunun yanında, işçilerin ailelerini yanlarına almaları da bir hayli formaliteleri gerektiriyor ve durmadan değişen kararnamele, izin kağıdı zorunluğu işçileri en fazla üzen konulardan biri.

Yurda geçici olarak gelenlerin karşılaştığı diğer bir güçlük de, hastanelerinde halinde ellerindeki Alman sigorta belgeleri ile bazı şubelerde parasız bakılmamaları veya

harcama belgelerinin tasdik edilmesi.

Çocuk paralarının ödenmesi de ayrı bir konu. Dört ve dörtten fazla çocuğu olan işçilere ayrı bir Almanca-Türkçe belge doldurulmakta ve bunlar Türkiye'ye tasdik edilmek üzere gönderilmektedir. Ancak cevaplar en az iki yılda gelmekte ve bu yüzden işçiler paralarını almakta gecikmektedir. İşçiler bu arada işyerlerini değiştirmişlerse, iki yıllık hakları da kayboluyor. Çünkü Alman mevzuatına göre, en geç altı ay geriye dönülerek çocuk parası tahakkuk ettirilmektedir.

Sosyal Sigortaları ilgilendiren diğer bir konu da, sosyal anlaşma-

DEV MAKİNELERİ ÇALIŞTIRAN İŞGÜCÜ

Alman ekonomisinde yabancı işçinin katkısı

BİR FABRİKADA İŞBAŞINA GİDEN İŞÇİLER

Her milletten birkaç işçi

nın öngördüğü sigortalıya ve sigortalının ailesine sağlık yardımlarının yapılması. Anlaşmaya göre, Türkiye'deki uygulama aynen Almanya'da da işlemekte, böylece Türkiye'de ailelerin bakımı haricinde bulunan bölgelerden gelen işçiler, burada bu yardımdan yararlanamamaktadır.

GÜMRÜK VE KAMBIYO

İşçilerin yurda geçici ya da kesin olarak dönmeleri halinde karşılaştıkları diğer bir sorun da, gümrük ve kambiyo işlemleri. Çocuğuna getirdiği bir oyuncak dahi gümrükten binbir güçlükle çıkaran işçiler şu tedbirlerin alınmasını istemektedirler :

1 — Yurda geçici olarak gelen işçi, ailesi için 300 marklık giyecek, oyuncak gibi eşyayı vergisiz getirebilmelidir.

2 — Her işçi, geçici olarak gelişinde gümrüğünü ödemek kaydıyla 1000 marklık ev ve mesleki alanda kullanabileceği eşya ve makineyi sokabilmelidir.

3 — Yurda kesin olarak dönenlerin, 5 veya daha fazla yıl yurt dışında kaldıklarını belgledikleri takdirde ev eşyaları gümrüksüz işlem görmelidir.

4 — Yurda kesin olarak dönenler, meslekleri ile ilgili araç

ve gereçleri —buna tarım araçları da dahil— kotalara bağlı olmamalı ve tavan 20 bin marka çıkarılmalıdır. Eğer kotalara bağlı kalınacaksa, tarım aletlerinin de kotalara bağlı olan diğer eşyalar gibi ithali sağlanmalıdır. Böylece, bir marangoz yeni bir makine ithal ederken, bir çiftçi ithal tarihinden 5 yıl eski olmayan kullanılmış bir traktörü yurda sokabilmekte ve iki işçi arasında farklılık yaratılmaktadır.

5 — Otomobil ithalinde ise, yeni bir sisteme gitmek zorunluğu vardır. Yurt dışında en az üç yıl çalışmış bir işçi, üç yıldan eski olmayan bir otomobili, Türk parası karşılığının yüzde ellisi olan «Otomobil ithal vergisi» ödeyerek sokabilmelidir.

6 — Kurulan şirketlere tanınacak ithal hakları ise değiştirilmeli ve 100 ortağı bulunan bir şirket ile 2000 ortağı bulunan bir şirket arasında farklılık olmamalıdır.

7 — Yurt dışındaki işçiler tarafından kurulan şirket sayısı bugün 140'ı bulmuştur. Bu şirketlerin birleştirilmesi gerekmektedir. Çoğu kağıt üzerinde kalan şirketler böylece

ortaya çıkacak ve yolsuzluklar önlenecektir. Bunun yanı sıra ve en önemli olanı da, yurt dışındaki şirketlerin Türkiye'deki devlet yatırımlarına katılmalarını sağlamaktır.

KONSOLOSLUKLARDAKİ PROBLEMLER

Pasaport temdidinden askerlik yoklamasına, hatta Türkiye'den davet edeceği akrabalarına kadar bir çok problemler konsolosluklara dayanmaktadır. Bu işleri çözmek zorunda olan işçilerimiz, bazen günlük ücretlerini kaybetmekte ve kilometrelerce yol kaybetmektedir. Bu konudaki bir çok işler mektupla yapılabilecekken, işçinin mutlaka kendisinin bulunması zorunluğu karşısında, konsoloslukların cumartesi ve pazar günleri de açık bulunmaları, buradaki memurların hafta içinde izinlerini kullanmaları istenmektedir.

Öte yandan pasaportlardan alınan harçlar da ayrı bir şikayet konusu. İşçiler, harcın, kendilerine tanınan kur üzerinden alınmasını istemektedirler. Çünkü farklı işlemler çoğu zaman yurt dışındaki işçiler arasında büyük bir huzursuzluk yaratmaktadır.

KÜLTÜREL KONULAR

Almanya'da çalışan işçilerimi-

zin, özellikle ilk okul çağında, 60 bin çocuğu olduğu resmi istatistiklere dayanıyor. Bunların eğitim sorunu, gün geçtikçe güçleşiyor. Almanya'da uygulanan mevzuata göre, bir ilkokulda en az 15 Türk çocuğu olması halinde özel dersler verilmesi gerekmektedir. Ancak Almanya da bulunan Türk öğretmenlerin adedine göre bugün için en çok 1000 çocuk bu eğitimden geçmektedir.

Bu durumda, Alman ilkokullarına giden Türk çocuklarının yaz tatillerinde altı haftalık bir eğitime tabi tutulmaları, alınması gereken ilk tedbirler arasındadır. Bu eğitimin kamp şeklinde olması veya Kızılay kamplarından yararlanılması da mümkün.

Ancak ikinci ve sorunu çözümlenebilecek en önemli ve kesin tedbir de şu: Türk hükümeti ile Batı Almanya hükümeti arasında yapılacak bir anlaşma ile, Almanya'da ilkokul açılmasının sağlanması. Açılacak bu okullarda her yıl birer sınıf eklenmesiyle bunun liseye kadar yükseltilmesi. İşçilerden alınacak eğitim ücretleri ile, kiralanacak bina hatta öğretmen ücretlerinin ödenmesi dahi kolaylıkla karşılanabilir.

Bugün binlerce işçi çocuğunun, Avrupanın göbeğinde eğitimden yoksun bırakılması gerçekten çok acı.

BİR KANUN TEKLİFİ

Yurt dışına giden işçilerimizin eş ve çocuklarının pasaport ve vize harçlarından muaf tutulması için Millet Meclisine bir kanun teklifi verildi. Bu teklif kanunlaştığı takdirde, çalışmak üzere yabancı ülkelere giden işçilerimizin eş ve çocukları büyük bir güçlüğü yenmiş olacaklar.

Teklifin gerekçesinde, daha önce bu muafiyet kabul edilmişken, yeni çıkarılan bir kanunla kaldırılması büyük bir huzursuzluk yarattı ve hatta yurt dışındaki işçiler, Maliye Bakanı'nın «yurt dışındaki işçiler bu harçları ödemek istemektedirler» demesine rağmen, Almanya'nın çeşitli şehirlerinde gösterilerde bulundular.

BALIKÇI MOTORLARI DOLDURULUYOR

Yurt dışında para kazanmak için her işe hazır işçi

ÖĞLE TATİLİNDE YEMEK YİYEN İŞÇİLER

Göçler yemekte, düşünceler irak...

«İŞ VE İŞÇİ BULMA MESELELERİ» KONULU SEMİNER

Geçtiğimiz ay içinde İstanbul'da «İş ve İşçi Bulma Meseleleri» konusunda bir seminer yapıldı. Çalışma Bakanlığı ile Yakın ve Orta-Doğu Çalışma Enstitüleri tarafından düzenlenen bu seminerde, işsizlik, istihdam ve yurt dışında çalışan işçilerin sorunları ele alındı ve ilginç açıklamalarda bulunuldu.

ÜCRETLİ BÜROLAR

Seminerde bir konuşma yapan Dr. Ekmel Zamil, İş ve İşçi Bulma Kurumlarının kuruluşlarını anlattı ve bunların ilk defa ücretli bürolar şeklinde Almanya'da 17. yüzyılda ortaya çıktığını, tek taraflı büroların 1865 de görüldüğünü, 1888 de Bern'de belediyelerce kurulduktan sonra 1909 da İngiltere'de resmen doğduğunu ve 1927 de Almanya'da işsizlik sigortası ile birleştirilerek en iyi şekle ulaştığını söyledi.

Daha sonra konuşan Doç. Dr. Nusret Ekin, insangücü ve politikası ve gizli işsizlik üzerinde durdu ve «vasıflı veya çok vasıflı insangücü, hatalı bir insangücü politikası sonucu beyin ihracı yolu ile ülke dışı istihdama yönelmektedir» dedi.

ALMANYA'YA GÖNDERİLEN İŞÇİLER

Seminerde konuşan Federal Almanya'nın İstanbul İrtibat Bürosu Müdürü Hermann Henke, Alman işverenlerinin kalifiye işçi istekleri karşılanmadığı takdirde Almanya'ya gönderilen işçi sayısında azalma olabileceğini söyledi ve şöyle dedi:

«En kabiliyetli ve en kalifiye işgücü takdime hazır bulunduran ve ilaveten bunların yurt dışına çıkış işlemlerini kolaylaştıran memleketler, Alman firmalarının isteklerinde özellikle tercih edecekleri ülkeler olacaktır.»

1961 yılından 1969'a kadar Alman İrtibat Bürosunun toplam olarak 315.479 Türk işçisini Almanya'ya aracılık yaparak gönderdiğini belirten Hermann Henke'nin verdiği bilgiye göre, Almanya'ya giden işçi sayısı, İrtibat Bürosunun faaliyetine geçtiği 1961 yılında 1207 iken, bu rakam 1962 yılında 11.024'e ve sırasıyla 1963'te 23.436'ya, 1964'te 54.918'e yükseldi. Federal Almanya'da başgösteren ekonomik kriz nedeniyle 1965 yılında düşüş gösterdi.

Federal Almanya İstanbul İrtibat Bürosu Müdürü Hermann Henke yaptığı açıklamada, Almanya'da ekonomik krizin atlatılması üzerine, Almanya'ya çalışmaya giden işçi sayısındaki artışın 1968 yılında tekrar sağlandığını ve 1968 de 41.450,

1969 yılında ise 98.142 işçinin Almanya'ya gönderdiğini söyledi.

ALTI ÜLKEDEN İŞÇİ TALEBİ

Federal Almanya'nın 1950 yılı başlarından itibaren, Alman ekonomisinin ihtiyacını yeterli olarak karşılayacak işgücünü yurt içinde sağlayamaması üzerine İtalya, İspanya, Yunanistan, Türkiye, Portekiz ve Yugoslavya ile işçi anlaşmaları imzalanarak muhtaç olduğu iş gücünü sağlamak yoluna gittiğini belirten Alman İrtibat Bürosu müdürü Henke daha sonra özetle şunları söyledi.

«Alman işvereni, Almanya'da karşılanmayan işgücü ihtiyacını, ihtiyaç duyduğu işgücünün mevcut olduğu memleketlerden temin etmek imkanına sahiptir. Yabancı işçiler çalıştırmak isteyip, istememesi ve hangi memleketten seçilecekleri kararı tamamen kendisine aittir. Almanya'da iş bulma ile ilgili resmi daire, yani; Alman Çalışma Kurum İş ve İşçi Bulma Kurumları vasıtası ile, Alman işverenine bu kararı alırken ve bilhassa muhtelif memleketlerden gelen teklifler hususunda müşavirlik edebilir. sıfatıyla, Alman işverenin nihai kararına müdahale edemez, Buna mukabil, idari makam bu sebepten, Alman işvereni, Alman hükümeti resmi daireleri ve idari makamlarınca muayyen bir memlekette işçi getirtmeye doğrudan doğruya icbar edilemez.»

EN ÇOK ARANAN İŞÇİLER : TÜRKLER

Halen Almanya'da çalışan 300 bin Türk işçisinin, Almanyadaki öteki milletlere mensup işçiler arasında en yüksek rakamı teşkil ettiğini belirten Alman İrtibat Bürosu Başkanı Hermann Henke, «Türkiye'den gönderilen işçi sayısının yüksekliği, Türk işçilerinin Alman işyerlerinde çok arandıklarını göstermektedir. Bunun nedeni şüphesiz ilk planda Türk işçilerinin mükemmel iş ahlakı ve disiplini, ayrıca girdikleri muhite uyma ve intibak etme yeteneklerinde aranmalıdır» dedi.

Almanya'da özellikle metal, in-
saat ve tekstil sanayiinde vasıflı iş-
çilere azami derecede ihtiyaç duyul-
duğunu belirten Hermann Henke,
1968 yılında 2945'i kadın olmak üze-
re 27.719 kalifiye Türk işçisi için
aracılık yapıldığını, yüzde 28,2 ora-
nındaki bu kalifiye işçilerin ancak
bir kısmının, vasıflı bir Alman iş-
çisinin mesleki seviyesini tuttura-
bildiğini kaydettikten sonra şunla-
rı söyledi :

tır. Büromuz bunu bir müddet-
ten beri müşahade etmektedir.
Geçen senenin Kasım ayında
Türk İş ve İşçi Bulma Kurumu
Genel Müdürü de bu keyfiyeti,
Alman Çalışma Kurumu men-
faati bakımından vasıflı Türk
işçilerinin Almanya'ya gönderil-
melerinin tahdid edilmesi ge-
rektiğine dikkati çekmiştir.
Halbuki Almanya'da bilhassa
kalifiye işgücüne azami ihtiyaç

Türkiye'nin Bonn Büyükelçisi
Oğuz Gökmen, geçtiğimiz ayın son
günü Türk gazetecileri ile yaptığı
basın toplantısında, bir yıl içinde
Almanya'daki Türk işçileriyle ilgi-
li çeşitli konularda bilgi verdi.

TÜRK-ALMAN İLİŞKİLERİ VE ALMANYA'DA TÜRKLER

Büyükelçi Türk-Alman ilişkilere-
nin Almanya'da yeni koalisyon
hükümetinin kurulmasından sonra
da aynı samimiyet ve dostluk için-
de geliştiğini belirtti ve ikili çalış-
malarda olduğu kadar topluluklar
içinde de Almanya'nın Türkiye'ye
daima destekleyen bir politika iz-
lediğini söyledi. Gökmen, Almanya-
daki Türk işçileri konusunu ele al-
dı ve rakkamlar vererek açıklamal-
arda bulundu. Almanyada 265 bin
Türk işçisi olduğunu, bunların 206
bininin erkek, 58 bininin kadın, er-
keklerin yüzde 82'sinin evli ve ka-
dınların yüzde 71'nin evli bulundu-
ğunu açıkladı. Almanya'da 50 bin
Türk işçi çocuğu olduğunu bunların
4180'min çalıştığını, 11.400'nün ilk ve
orta okula devam ettiğinin, 5.700'-
nün ise ana okullarına gittiğini söy-
ledi.

EVLENENLER, DOĞANLAR, ÖLENLER

1969 yılında 959 Türk'ün Alman-
ya'da evlendiğini söyleyen büyükel-
çi, bunların 584'ünün Almanlarla iz-
divac yaptığını bir yıl içinde 6947
Türk çocuğunun dünyaya geldiğini,
1969'da 437 kişinin de öldüğünü
söyledi. İşçilerden 243'ünün eceliyle
175'inin kaza sonucu ve 19'unun
da cinayet sebebiyle öldüğünü belir-
ten Gökmen, böylece ayda ortalama
43 kişinin öldüğünü ve 645 ço-
cuğun da dünyaya geldiğini bildir-
di.

YENİ YIL İÇİN TAHMİNLER

Almanya'daki firmaların Türk-
lere büyük ilgi gösterdiğini ve önü-
müzdeki yıl da sayılarının devamlı
artacağını söyleyen, Büyükelçi, ge-
nellikle İstanbul ve Trakya'dan iş-
çilerin geldiğini açıkladı, işçi dövi-
zi konusuna değinerek bu yıl 125
milyon dolarlık bir transferin ya-
pılacağını tahmin ettiğini sözlerine
ekledi.

AĞIR SANAYİDE ÇALIŞAN YABANCI İŞÇİLER

Yeni bilgi ve teknik

KALİFİYE İŞÇİ SAĞLANA- MAZSA, GÖNDERİLEN İŞÇİ SAYISI AZALACAK

«Geniş sayıda vasıflı işçi
tavassutu, Türkiye'de, Alman-
ya'ya bilhassa metal sahasın-
da takdim edilecek kalifiye iş-
çilerin kıtlaşmasına yol açmış-
duyulduğundan, bu durum kar-

şısında, Almanya'daki bugün-
kü müsait konjoktür değişme-
se de, Türkiye kafi miktarda
kalifiye işçi sağlayamadığı
takdirde, gönderilen işçi ade-
dinde bir eksilme olması bek-
lenmelidir.»

ALMANYA'DAKİ TÜRKLER

Toplantılar

Sağlık-İş Sendikası 5 inci Genel Kurulunu yaptı

Sağlık işçilerinin ve tüm memur sayılmak istenen işçilerin haklı sesleniş dile getirildi...

Türkiye Sağlık İşçileri Sendikası (Sağlık-İş) Beşinci Genel Kurulu 7 Mart günü Sosyal Sigortalar Kurumu toplantı salonunda yapıldı.

Türk-İş Başkanı Seyfi Demirsoy'un başkanlığındaki Genel Kurul'da açılış konuşması yapan Sendika Genel Başkanı Mustafa Başoğlu, bütçeden Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığına ayrılan yardımın yetersizliğinden yakındı ve «Bir milletin sağlık ve zindeliği için yapılan harcama, milli güç ve verim

sağlık işçilerinin problemleri üzerinde görüşlere yer veriliyordu.

Rapor, 1969 yılı sonuna göre Türkiye'de doktor sayısının 12 bin olduğunu ve iki bin doktorun da yurt dışında bulunduğunu açıklıyordu.

İlaç sorunu, sağlık personelinin durumu üzerinde de rapor şu görüşlere yer veriyordu :

«Sağlık personeli, sıfatları ne olursa olsun bir zinciri tamamlayan halkalardır. Personelden diploması olanları memnun edip geride kalanları görmemezlikten gelmek sosyal adaletle nasıl bağdaşır? hasta bakımını aksatan başka bir hususta personel transferidir. Sağlık hizmetlerinde çalışanlar kanunu çıkartılarak haklarda eşitlik sağlanırsa, hizmet daha rahat ve verimli ifa edilir. Bu herşeyden önce fazla hak sağlamak suretiyle girişilen personel transferini önler aynı işi gören kimseler arasında adil ücret ve hak dengesi sağlanır.»

BAŞKANLIK DİVANI

Başarılı bir yönetim

na dayanmıyor. Eğer amaç çalışanları korumaksa, daha çok bedenen çalışan bu sebeple iş kazası, meslek hastalığı gibi tehlikelere maruz bulunan kimseleri kanunla memur yapar onları korumayacak fakat mağduriyetlerini devam ettirecektir.

Aynı işi görmesine rağmen, özel kesimde çalıştığı zaman işçi haklarından yararlanan bir kimseyi, kamu hizmetine girince sadece, ücretinin kadro karşılığı ödenmesine dayanılarak işçi haklarından yoksun bırakmak Sosyal Hukuk Devleti ilkesiyle asla bağdaştırılmaz.

İşçi-Memur ayrımı düzenlenirken Anayasa'nın 11 ve 12 inci maddelerini de gözden ırak tutmamak gerekir. Temel hakların özüne dokunulamıyacağını 11 inci madde ile yasaklayan Anayasa 12. maddede eşitliğin sağlanmasını emretmiştir. Bugün Sosyolojik-görüşleri hizmetlerin özelliği bakımından işçi durumunda olan müstahdemleri kanunla

MUSTAFA BAŞOĞLU

Davasını bilen bir sendikacı

«için yapılan gerçek harcamadır» dedi.

Sağlık işçilerinin birçok haklardan yoksun olduğunu belirten Başoğlu, bu işçilerin ilgisizlik yüzünden hastalardan daha çok şefkate ve insan sevgisine muhtaç duruma düşürüldüğünü öne sürdü.

RAPOR

Genel Kurula sunulan çalışma raporunda, çeşitli işçi sorunları ve

İŞÇİ-MEMUR AYIRIMI

İşçi - memur ayrımı konusu üzerinde önemle duran çalışma raporunun bu bölümünde ise şöyle deniyor :

«Sendikamız kuruluşundan beri İşçi-Memur ayrımının çözümlenmesine hizmet etmeye çalışmaktadır. Bize göre görüşleri işlerin niteliği bakımından, yürürlükten kaldırılan 3008 sayılı Kanuna göre dahi, büyük bir çoğunluğu işçi olan müstahdemleri sıfat memuru durumuna getirme çabaları çalışan insanları koruma esası-

memur sayan görüş, yarın diğer işçileri de memur durumuna sokabilir. Böylece temel haklardan olan Toplu İş Sözleşmesi ve Grev hakları bazı işçiler için kısıtlanmış ve hatta ortadan akıldırılmış olur. O zaman kamu kesiminde çalışan işçiler, yavaş, yavaş, memur durumuna getirilerek Toplu İş Sözleşmesi ve Grev haklarından yoksun edilebilirler. Bunun sonucu özel kesimde çalışan işçiler iktisadi ve sosyal durumlarını koruyup geliştirmek için Toplu İş Sözleşmesi ve Grev haklarını kullanırken, kamu kesimindekiler orana imtiyazlı duruma gelirlerki bu Anayasa'nın eşitlik prensibini zedeler.

Anayasa'mızın 2 nci maddesinin gerekçesinde, İktisaden zayıf olan kişileri, bilhassa işleri bakımından başkalarına tâbi olan işçi ve müstahdemleri himaye etmenin sosyal hukuk devletin görevleri arasında olduğu belirtilmektedir : Müstahdemlerin memur durumuna getirilmeleri, hizmetlerinin özelliğine dayanan avantajlardan yoksun bırakılmalarına sebep olacaktır. Bu ise Anayasa'ya aykırı düşer.»

Ülkemizde büyük bir gizli ve açık işsizliğin varolduğunu belirten çalışma raporu, yabancı sermayeden yurt çıkarlarına uygun şekilde yararlanılmasının önemine de dikkati çekiyordu.

KONUKLARIN KONUŞMALARI

Başoğlu'nun konuşmasından sonra, sırasıyla Güven Partisi Genel Başkanı Turhan Feyzioğlu, eski Çalışma Bakanı Ali Naili Erdem ve C.H.P. Milletvekillerinden İbrahim Öktem birer konuşma yaptılar.

SAĞLIK BAKANI

Daha sonra söz alan Sağlık Bakanı Vedat Ali Özkan, sağlık hizmetlerinin geliştirilmesi için büyük bir çaba harcadığını söyledi, ilaç konusuna da değinerek şöyle dedi :

«Halkımızın ilaç üzerinde herhangi bir şüpheye ve tereddüde kapılmasına mahal bırakmadan

SAĞLIK-İŞ SENDİKASI GENEL KURUL DELEGELERİ

Sağlık hizmetlerinde çalışanlara eşitlik

eczaneye uğradığı zaman bu ilaçları emniyet içerisinde almasını temin edecek büyük bir gayret içindeyiz.»

ÇALIŞMA BAKANI

Genel Kurulun öğleden sonraki toplantısında konuşan Çalışma Bakanı Seyfi Öztürk çeşitli işçi sorunları üzerinde durarak, «Herşeyden önce personel reformunu yapmağa kararlıyız» dedi. Öztürk, 1961 Anayasası ile, ekonomik ve sosyal tedbirlerin alındığını hatırlatarak şöyle dedi :

«Demokratik rejimlerde en doğruyu, en güzeli bulmak için, meşverete ihtiyaç vardır. Fikir alış verişinde, güzeli bulmak, demokrasinin ana karakteridir. Demokratik müesseselerin en büyüğü sendikalardır. Kurulduğunuzdan bu yana bir noktaya geldiniz. Bu dar bir sınır olmayacaktır. İşçi ayrımı sizi memnun edecek tarzda kanunlaşacaktır. Sizin sorunlarınızı çözümlemek için çalışıyoruz.»

DELEGELERİN KONUŞMALARI

Genel Kurulda söz alan delegeler çalışma raporu üzerindeki tenkidleri sırasında, özellikle işçi-memur ayrımı, sağlık işçilerinin ücret azlığı konularına değindiler.

Sağlık işçisinin, insanlığa hizmet ettiği ve mikroplar içinde çalışmasına rağmen ayda 300 lira ile geçinmek zorunda bırakıldığından yakınıldı, bir delege de, 23 yıllık sağlık işçisi olmasına rağmen kendisine «memur» dendiğini ve sabahın 7'sinden akşamın 8'ine kadar çalıştığını eline de 400 lira geçtiğini, bu paranın 250 lirasını ev kirası olarak verdiğini, bakmakla yükümlü olduğu üç kişisini sefaletin kucasına terkettiğini söyledi.

Genel Kurul, Başbakana bir telgraf çekilmesini ve işçi-memur ayrımı konusunun işçi yararına çözümlenmesi için çaba sarfetmesine de karar verdi.

Son günü yapılan seçimlerde, Genel Başkanlığa Mustafa Başoğlu, Başkanlar Kuruluna da, Abdullah Uzun, Hilmi Aydm, İlmdar Boy ve Savaş Benli getirildi.

Su-İş Sendikası Genel Kurulu

**Enerji ve sulama işçileri
dertlerini dile getirdi...**

Türkiye Baraj, Enerji ve Su ve Sulama İşçileri Sendikası'nın 10 uncu Genel Kurulu 15 Mart'ta İstanbul'da yapıldı.

Genel Kurulu açış konuşması yapan Su-İş Genel Başkanı Nihat Kaya, 1970 yılı dördüncü dönem toplu iş sözleşmelerinin mücadeleli geçeceğini bildirdi ve «Bugüne kadar olduğu gibi, bundan sonra da bölünmeden, demokratik rejim içerisinde Anayasa düzenine saygılı olarak yapacağımız şuurlu mücadelelerle müsbet sonuçlar alacağımıza sarsılmaz inancımız vardır.» dedi.

Nihat Kaya, çeşitli yurt ve işçi sorunları üzerinde sendikasının görüşlerini açıkladı daha sonra Başkanlık divanı seçimi yapıldı.

Türk-İş Başkanı Seyfi Demirsoy'un ittifakla başkan seçilmesinden sonra Tes-İş Federasyonu Başkanı Kayseri Milletvekili Enver Turgut ile Çimse-İş Sendikası Başkanı İstanbul Milletvekili Hasan Türkay söz aldılar ve parlamento çalışmaları hakkında geniş açıklamalarda bulundular.

Türkay, son hükümet buhranı sırasında, Türk-İş'in rejimi koruma yolunda olumlu hareketlerde bulunduğunu söyledi «Türk işçisi Türk demokrasisine elinden geldiğince yardım etmektedir» dedi.

DEMİRSOY'UN KONUŞMASI

Genel Kurulda bir konuşma yapan Türk-İş Başkanı Seyfi Demirsoy, politik ortamda kısır çekişmelerden kaçınılmasını istedi. Sosyal ve ekonomik sorunlara çö-

züm bulunması gerektiğini belirten Demirsoy şöyle dedi :

«Hükümetin güvenoyu aldığını öğrendik. Bundan sonraki dönemde siyasi parti liderlerinden ve bütün politikacılardan, kısır kavgalardan, sen-ben çekişmelerinden arınmış olarak birikilmiş olan sosyal ve ekonomik dertlerin üzerine eğilerek çare aramalarını ve meclisin itibarını yükseltmelerini bekliyoruz.»

SEYFİ DEMİRSOY
«Demokrasinin koruyucusuyuz»

Türk-İş Başkanı, Sendikalar Kanunu ile Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Kanununda yapılması düşünülen değişikliklerin bir an önce gerçekleştirilmesini istedi.

Demirsoy daha sonra demokratik rejimin devamı için Türk İşçi Hareketinin büyük çaba gösterdiğini belirtti ve şunları söyledi :

«Biz Türk işçisi olarak, Türk-İş'in idarecileri olarak vakur ve ağır başlı meselelerimizi sokakta, anarşide, yalanda ve riyada görmemekteyiz. Türk-İş demokrasinin yaşamasında gelişmesinde Türk işçisinin büyük payı olduğuna inanmaktadır. Gerektiğinde, demokrasinin yılmaz bir koruyucusu olmaktan da geri kalmayacağımız bilinmelidir. Biz yurt menfaatlerini şahsi menfaatlerimizden daha üstün görmekteyiz.»

Demirsoy'un konuşmasından sonra seçimlere geçildi ve Genel Başkanlığa Nihat Kaya, Genel Sekreterliğe Nevzat Özbay, Mali Sekreterliğe de Emin İşcan yeniden getirildiler.

Çimse-İş Sendikası 4 üncü Genel Kurulu

**Yurt ve işçi sorunları
üzerinde duruldu...**

Türkiye Çimento, Seramik ve Toprak Sanayi İşçileri Sendikası (Çimse-İş) nın Dördüncü Genel Kurulu 25-27 Mart tarihleri arasında Türk-İş toplantı salonunda yapıldı.

Seyfi Demirsoy'un başkanlık ettiği Genel Kurulu, Çimse-İş Sendikası Genel Başkanı Hasan Türkay bir konuşma ile açtı, ekonomik ve sosyal sorunlara ilişkin görüşlerini açıkladı.

TÜRKAY'IN AÇIŞ KONUŞMASI

Türkay son gençlik olaylarına da değinerek şöyle dedi :

«Milli duyguları herşeyin üzerinde olan Türk işçileri, birbirlerini kurşunlamaya kadar varan öğrenci hareketleri ve çatışmalarından ciddi endişeler duymaktadır. Bir ara kitap fiyatları, yurt ve okuma imkânları üzerinde ortaya çıkan öğrenci istekleri artık amacından tamamen uzaklaşmış ve bazı kökü dışarda unsurların tahrikleriyle anarşiye yeşil ışık tutar duruma düşmüştür. Yüksek tahsil yapan gençler bizim çocuklarımızdır. İster aşırı sol, ister aşırı sağ adı altında olsun sokak kavgaları sonunda akıttıkları her damla kan bizlerden akmış kadar acıdır.»

Çimse-İş Sendikası Genel Başkanı Hasan Türkay, sokak hareketleriyle sorunlara çözüm bulunacağı görüşünde olmadığını belirtti ve «Dinamitlerin bile okul aracı gibi ceplerde taşındığı, karşısındaki sanki kendi öz kardeşi değilmiş gibi silahların patlatıldığı bir öğ-

ÇİMSE-İŞ GENEL KURULUNDAN ÖNCEKİ TÖREN...

Bando marşlar çaldı

renci hareketini masum isteklerin ve demokrasinin tabii icabı olarak saymak mümkün değildir» dedi. Çimse-İş Başkanı, öğrenci hareketlerinin huzuru olumsuz yerde de etkilediğini anlatarak şöyle dedi :

«Yurdumuzda kıvılcık bayrakların veya yeşil bayrakların dikilmesini arzu ve hayal edenler her şeyden evvel karşılarında Türk işçilerini bulacaktır. Milliyetçi, sorumluluk duygularını her şeyin üstünde tutan işçilerimizin yüksek tahsil çağındaki münevver denilen gençlerimize örnek olduklarına şüphe yoktur. Gençlerimizi önemle asıl görevleri olan derslerine çalışmaya davet ediyoruz.»

Hasan Türkay, son siyasi gelişmeler üzerinde de durdu, hükümet buhranı sırasında öteki yurtaşlar gibi işçilerin de sıkıntıya düştüklerini, bazı geçici işçilerin ödenek yokluğu nedeniyle işlerinden çıkarıldığını, bazı işçilerin de ikramiyelerini almadıklarını söyledi. Çimse-İş Başkanı daha sonra şöyle devam etti :

«Ekonomik hareketi ve kalkınmayı ters yönde etkileyen her olay, vatandaşlarımız tarafın-

dan tepkiyle karşılanmaktadır. Her ters olaya demokrasinin icabı demek demokrasiyi kötü emeller için istismar etmektir. Demokratik düzenden yararlanacak kişi ve kuruluşların bu düzeni sevimsiz hale getirmeye hakkı yoktur.»

Hükümet buhranı nedeniyle işçileri ilgilendiren pek çok tasarının Meclislerde ele alınmadığını söyleyen Çimse-İş Genel Başkanı Hasan Türkay, bu tasarıların en kısa zamanda görüşülmesini istedi.

Konukların konuşmalarında ilk sözü Uluslararası Petrol ve Kimya İşçiler Federasyonu (IFPCW) Avrupa Bölge Temsilcisi Frantz Loriaux aldı. Çimse-İş'in çalışmalarını övdü ve uluslararası federasyondaki üyeliğinin başarılı olduğunu söyledi.

ŞEVKET YILMAZ'IN KONUŞMASI

Daha sonra konuşan Teksif Genel Başkanı Adana Milletvekili Şevket Yılmaz, işçi kuruluşları arasında dayanışmanın önemli bir yeri olduğunu, bugün Türk İşçi Hareketinin gücünün bu dayanışmadan ileri geldiğini belirtti. Yılmaz, sendika kongrelerinde kısır siyasi gö-

rüşlerden ziyade, işçi sorunlarına önem verilmesini ve politikacıların öne sürdükleri görüşleri Mecliste de savunmalarını istedi. Teksif Genel Başkanı, «Türk-İş ve ona bağlı kuruluşlar demokrasinin temelidir.» dedi.

ENVER TURGUT KÜRSÜDE

Şevket Yılmaz'dan sonra konuşma yapan Tes-İş Federasyonu Başkanı Kayseri Milletvekili Enver Turgut, toplu iş sözleşmelerindeki yetki konusunda doğan huzursuzluklardan bahsetti, son gençlik hareketine de değinerek «Memlekette hergün çeşitli olaylarla karşılaşılıyor. Buna kesin bir tedbir almak gerekiyor. Bu huzursuzluk daha fazla devam edemez» dedi.

Turgut, eğitime önem verilmesini, Mecliste bekleyen işçilerle ilgili tasarıların bir an önce çıkarılmasını istedi.

DYF-İş Başkanı Şerafettin Akova da, Türkiye'nin bir bunalım içinde olduğunu ve sorunların polis tedbirleri ile çözümlenemeyeceğini, bu görüşten hareket edildiği takdirde daha da ciddi sıkıntıların çıkacağını belirtti, «Bütün siyasi partilere Çimse-İş sendikası Genel Kurulundan bir çağrı yaparak meseleleri birlikte çözümlemeye davet etmeliyiz» dedi.

HASAN TÜRKAY

Yurt sorunlarını dile getirdi

HALİL TUNÇ

İlgilileri uyardı

HALİL TUNÇ'UN KONUŞMASI

Çimse-İş Genel Kurulunda Türk-İş Genel Sekreteri Halil Tunç da bir konuşma yaptı, öğrenci hareketleri ve bunalımlar üzerinde Türk İşçi Hareketinin görüşlerini bir kere daha açıkladı.

«Bugün Türkiye'de büyük bir bunalım var. Bu gerçeği kabul etmeliyiz ve tedbirlerini mutlaka almalıyız» diyerek konuşmasına başlayan Türk-İş Genel Sekreteri, dünyada süratle gelişen teknolojinin bu bunalımlarda birinci derecede rol oynadığını belirtti, «ancak bunalımlara; köklü ekonomik ve sosyal tedbirlerle mani olunabilir» dedi.

Tunç, bütün dünyayı da saran bu bunalımların diğer bir nedeninin de, büyük nüfus artışı ve silâhlanmanın olduğunu kaydetti, batı ülkelerinin bu konuda polis tedbirlerinden kaçındığını söyledi ve şöyle devam etti :

«Bütün ülkeyi saran bir öğrenci hareketi içindeyiz. Hatta anarşiye varan bazı davranışlar da zaman zaman kendini göstermektedir. Şunu kesinlik-

le söylemek zorundayım ki, Türk İşçi Hareketi, memleketi ve rejimi bir tehlikenin kucağına atma eğilimindeki davranışların karşısındadır. Ancak bir noktayı açıklığa kavuşturmakta büyük yarar vardır; öğrenci hareketleri bir yünden de üniversitemizdeki eğitim sisteminin aksaklığından meydana gelmektedir.

Babadan oğula büyük servetlerin intikal ettiği ve milli gelirin önemli bir kısmının küçük bir zümre elinde toplandığı bir toplumda, bu mutlu zümrenin, eğitimden daha çok kültür ve zerafet beklediği muhakkaktır. Varlıklı bir çocuktan; edebiyat, tarih bilmesi, oturup kalkmayı, güzel konuşmayı öğrenmesi, müzikten, resimden anlaması ve dansetmesi istenir.

Sendikacılık hareketinin eğitim amacı ise, geniş kitleleri süratle eğitmek ve kalkındırmak olduğundan, elde bulunan ölçülü imkânları böylesine lüks bir eğitim sistemine israf etmek istemez. Sendikacılık hareketi, teknik bilgiyi geliştirerek süratle sonuca ulaşmak ister. Ulaşılmak istenen, toplumu içinde bulunduğu sıkıntılardan kurtarmak ve asgari bir ekonomik ve sosyal yaşama düzeyine kavuşturmaktır.

Bugünkü eğitim sistemi-miz, sendikacılık hareketinin düşündüğü eğitim sistemi ile bağdaşmamaktadır. Bugünkü eğitim sistemi ile Türk toplumunun kalkınması beklene-mez. Eğitimde, kalkınma ve sosyal adalet ilkelerine uygun, köklü bir reform bugün her zamankinden daha gerekli hale gelmiştir.

Bu gerçeğin ışığında hareketle öğretim sistemi değiştirilmeli, üniversitelere daha bilgili öğrenci yetiştirme metodları getirilmelidir. Bugünkü sistem çürümüş bir sistemdir. Gençler yarına güvenle bakamaz duruma gelmişlerdir. Okulu bitirdiği zaman ne olacağını bilmeyen, işsiz kalma endişesi ni daha üniversitede çekmeye

başlayan bir gençten huzur içinde derslerini çalışmasını istemek haksızlıktır. Türkiye'de ekonomik ve sosyal sorunlara çözüm yolu bulacak etkili bir öğretim sisteminin yerleştirilmesi her geçen gün kendisini daha fazla hissettirmektedir.»

ASIL TEHLİKE

Tahrik metodlarının Türkiye'yi daha kötü bir buhrana sürüklediğini de söyleyen Türk-İş Genel Sekreteri «Düşüncelerimi bir noktaya getirmek istiyorum; bunalımlarda tahrik aramak durumu değiştirmez, sorunları çözümleyemez. Türk İşçi Hareketi, sorumsuz davranışlara katılmamak, ancak, gerçekleri çözüm yolu bulunabilecek şekilde ortaya koymak kararındadır» dedi.

Halil Tunç, gençlik hareketlerine karşı, halkın karşı koyması fikrinin tehlikeyi daha da fazla arttıracığına işaret etti, batı ülkelerinden örnekler verdi.

...VE İŞVERENLER

İşverenlerin bu konudaki tutumlarına da değinen Türk-İş Genel Sekreteri, sorumluluk içinde bulunulmamasını kınadı ve daha sonra şöyle dedi :

«Türk-İş dışındaki bazı güçsüz sendikaların isteklerini işgal yolu ile almaları, memlekette kanunlara karşı duyulan saygıyı azaltmaktadır. Bunda işverenlerin yanlış tutumları da rol oynamaktadır. Fabrika işgal edenlere isteklerinin fazlasını vermek, haklarını kanun yolu ile arayanlara bütün kapıları kapamak ve onları tahrik etmek kanunlara saygının bir cezası mıdır?»

Chraysler'deki lokavt üzerinde de duran Halil Tunç, «Yabancı işveren işçi isteklerini kabule yanışmasına rağmen, onların yerli işbirlikçileri tahrik metodları kullanmakta ve sözleşmenin yapılmasına mani olmaktadırlar. Chraysler'de yapılacak bir sözleşmenin diğer sektörlerde de uygulanmasından endişe etmektedirler» dedi.

Sendikacılık konularına da değinen Türk-İş Genel Sekreteri, sendikacılığın ideal işi olduğunu, günlük çıkar ve mevki peşinde koşan

ÇİMSE-İŞ İCRA KURULU

Güçlü sendikacılık demokrasinin teminatıdır

kişilerin sendikacılık yapamayacaklarını söyledi «İşçi hareketi idealist bir harekettir, yurt ve işçi çıkarlarından başka bir düşünceye sahip değildir» dedi.

Türk-İş Genel Sekreteri, parlamentoda bekleyen işçilerle ilgili kanunların bir an önce çıkarılmasını, konut ve gecekonduların sorununu çözümlenmesini istedi ve 1950 yılından bu yana, 1,5 milyon sanayi işçisi olmasına rağmen 40 bin sosyal mesken yapıldığını, gecekondularda oturanların yüzde yetmiş beşinin işçi olduğunu açıklayarak, konuşmasını bitirdi.

ÇALIŞMA RAPORU

Çimse-İş Genel Kuruluna sunulan çalışma raporunda, çeşitli sosyal ve ekonomik sorunlar ele alınıyor, aşırı akımlara karşı olunduğu belirtiliyordu. Raporda, dış ticaret rejiminin yeniden düzenlenmesi, ithalat ve ihracaatın belli başlı kalemlerinde devletleştirilmeye gidilmesi ve toprak refor-

muyla tarım reformunun birlikte yapılması isteniyordu.

Raporda ayrıca, Sendikalar Kanunu ile Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Kanununun uygulamada görülen aksaklıklarını giderecek Çalışma Bakanlığı tasarısının bir an önce çıkarılması, işçi yararına Millet Meclisi komisyonlarında bekleyen tasarıların kanunlaşması ve işçinin yönetime katılması konusunda daha etkili bir çalışmanın yapılması isteniyordu.

KAYA ÖZDEMİR'İN KONUSMASI

Genel Kurulun ikinci günü bir konuşma yapan Metal-İş Federasyonu Başkanı Kaya Özdemir, özellikle Ortak Pazar üzerinde durdu, «Bu konuda ciddi bir hazırlık dönemine girilmeden ve gerekli tedbirler alınmadan üyeliğimizin kesinleşmesi yarın bizleri felakete sürükleyebilir» dedi.

Özdemir, bu konuda şöyle dedi :

«Ortak Pazar Türkiye için bir selamet kapısı değildir. Yıllardır kalkınma çabası içerisinde olan Türkiye'nin milli kalkınması tehlikeye sürüklenebilir. Gümrük duvarları kalktığı takdirde sanayi dallarının tümü iflas etme durumu ile karşı karşıya kalacaktır. Eğer gümrük duvarları kalkarsa, metal sanayiindeki bütün işverenler kapılarını kapamak zorunda kalacaktır.»

Kaya Özdemir, daha sonra özel kanunlardaki hükümlerle, işçinin temel hak ve özgürlüklerinin kısıtlanamayacağını da söyledi.

Çalışma raporu üzerindeki görüşmelerden sonra seçimler yapıldı ve Genel Başkanlığa Hasan Türkay, Genel Başkan Vekilliğine Seyfettin Erkol, Genel Sekreterliğe Abuzer Uçar, Genel Muhasipliğe Hasan Çetinuyul ve Genel Sekreter Yardımcılığına da Yüksel Bayraklı yeniden seçildiler.

Deri-İş Genel Kurulu yapıldı

«Türk-İş ayakta kaldığı
sürece demokrasiye kimse
el uzatamayacaktır»

Türkiye Deri-İş Sendikası Genel Kurul toplantısı 29 Mart'ta İstanbul'da yapıldı.

Kalabalık bir dinleyici ve konuk sendikasının izlediği Genel Kurul Türk-İş Başkanı Seyfi Demirsoy'un başkanlığında yapıldı.

MUSTAFA ŞAHİN'İN AÇIŞ KONUŞMASI

Genel Kurul, Deri-İş Genel Başkanı Mustafa Şahin'in konuşması ile açıldı. Şahin, milli gelirden en az payı alan memur ve işçi sınıfının ekonomik sıkıntılarının giderilmesi için vergi ve toprak reformlarının gerçekleştirilmesi gerektiğini savundu, sanayileşme konusundaki görüşlerini de açıkladı. Mustafa Şahin bu konuda şöyle dedi:

«Bugün batıda demokratik ülkelerde sanayileşmenin bir çağ gibi geliştiğini görmekteyiz. Kendi temsil ettiğim işkoluna bir misal vermek istiyorum. Dünyanın hiçbir yerinde bu kadar iptidai binlerce kunda atölyesi ve deri fabrikası kalmamıştır. Hele bu işyerlerinde çalışan onbinlerce işçi sosyal haklardan ve sosyal güvenliklerden mahrum değildir. Görülüyor ki, sanayileşmemizin batı uygarlığında olduğu gibi henüz gelişmediği bugünkü düzen içerisinde, ufak üniteler halinde sanayileşmenin memleket ekonomisinde bir fonksiyonu kalmamıştır. Planlama, bu konuda yol göstermelidir.»

İYAK tasarısının mutlaka çıkarılması gerektiğini de savunan Mustafa Şahin, Sendikalar Kanunu ile Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Kanunlarında da değişiklik yapılmasını istedi, uygulamada aksaklıkların büyük şikayetlere yol açtığını belirtti.

DERİ-İŞ BAŞKANI MUSTAFA ŞAHİN

«Sanayileşme Türk ekonomisi için kaçınılmaz olmuştur»

Deri-İş Başkanı, 961 Anayasasının öngördüğü reformların yapılmasını da savunarak konuşmasını sona erdirdi.

KONUKLARIN KONUŞMALARI

Divan seçiminden sonra konukların konuşmalarına geçildi, Petrol-İş Başkanı İsmail Topkar, Sağlık-İş Genel Başkanı Mustafa Başoğlu, Genel-İş Sendikası Genel Başkanı Yozgat Milletvekili Abdullah Baştürk, Tes-İş Federasyonu Genel Başkanı Kayseri Milletvekili Enver Turgut, Sosyal Sigortalar Kurumu Müdürler Kurulu üyesi Ekrem Özkılıç, son olarak da Türk-İş Başkanı Seyfi Demirsoy konuştular.

DEMİRSOY KÜRSÜDE

Türk-İş Başkanı Seyfi Demirsoy, Türk İşçi Hareketinin anarşik hareketlere karşı olduğunu belirtti, bazı kimselerin, demokratik düzeni yıkmak için çalıştığını söyledi ve «Türk-İş ayakta kaldığı sürece demokrasiye kimse el uzatamayacaktır» dedi.

Demirsoy daha sonra şöyle dedi:

«Demokratik düzenin ik

yönü vardır. Bu iki yönden en önemlisi, biz işçilere düşmektedir. Bu düzene gölge indirmek isteyenlere canımız baha-sına da olsa karşı koyacağız.»

Son üniversite olaylarına da değinen Türk-İş Başkanı, «Adli vaka-da polis Türk-İş'e de girer. Bugün dışarıda adam öldüren bir kişi üniversiteye sığınmaktadır. Polis buraya elbette girecektir. Genç dimağların arkasında bulunan eller elbet-teki kırılacaktır» dedi.

Türk-İş Başkanı, iş hayatıyla ilgili kanun tasarılarının işçilerin görüşü alınmadan Meclise sunulmasını, 274 ve 275 sayılı kanunların uygulamada doğan eksikliklerinin giderilmesini istedi.

27 Mayıs devriminin işçiler için büyük yenilikler getirdiğini de belirtten Demirsoy, Meclisin bugünkü çalışmalarını beğenmediklerini belirtti ve milletvekillerinin işi sorunlarına ilgisizliklerinden yakındı.

Çalışma raporu üzerindeki görüşmelerden sonra seçimler yapıldı ve Genel Başkanlığa Mustafa Şahin, Genel Sekreterliğe Adnan Gürkule yeniden seçildiler.

YETKİ UYUŞMAZLIKLARINDA YARGILAMANIN İADESİ TALEBİ

Yetki uyuşmazlıklarında yargılamanın iadesi talebinin dosya üzerinde incelenerek karara bağlanması sonuca etkili değildir. Talebin reddine ilişkin karar kesin olup temyiz edilemez. Yarg. H.G.K., E. 968/9-50, K. 42, 20.1.1968. Kanun No: 275. m. 11 H.U.M.K., m. 445

Yargıtay Hukuk Genel Kurulu Kararı

..... Federasyonunun işkolu seviyesinde yapmak istediği toplu sözleşme çağrısına karşı Sendikasının yaptığı itiraz, Çalışma Bakanlığınca 17.5.1967 gün ve 1066-12-843 sayılı kararla reddedilmiş, sendikanın bu karara karşı itirazı Yargıtay 9. Hukuk Dairesi tarafından 2.6.1967 gün ve 5820/30 sayılı kararla yeterli bilgi verilmediğinden ve belgeler ibraz olunmadığından bahis reddolunmuştur. Bu defa itiraz eden vekili Yargılamanın iadesi isteğinde bulunmuş, evrak üzerinde inceleme yapan 9. Hukuk Dairesi bu isteği de, 16.11.1967 gün ve 7654/10554 sayılı ilâmla usul kanununun 445. maddesinde sayılan sebeplerden hiçbirisine dayanmadığı gerekçesiyle reddetmiştir. Sendika vekili, kendisine 15.12.1967 günü tebliğ edilen işbu kararı, 28.12.1968 tarihinde temyiz etmiş ve incelemenin duruşmalı yapılmasını istemiştir.

1 — Sendika vekili, yargılamanın iadesi isteğinin reddine ilişkin özel daire kararını temyiz etmiştir. Yargıtay Hukuk Daireleri kararlarının temyizinde usul kanununun 432. maddesindeki 15 günlük süre uygulanmaktadır. Bu Genel Kurul kararınca, temyiz dilekçesinin süresinde verildiği oybirliği ile kararlaştırıldıktan sonra duruşmalı inceleme yapılmasını kapsayan temyiz isteği incelenmiştir.

Olay H.U.M.K.'nin 438. maddesinde belirtilen duruşmaya tabi işlere ilişkin bulunmadığından, duruşma isteği gözönünde tutulmaksızın temyiz incelemesi evrak üzerinde yapılmıştır.

2 — H.U.M.K.'nin 445. maddesinin 1 nci fıkrası uyarınca kesin kararlarda dahi yargılamanın iadesi istenebilir. Bu hüküm uyarınca isteği inceleyen özel daire, yargılamanın iadesini gerektiren bir sebep bulunmadığından bahisle sendika vekilinin davasını reddetmiştir. Bu kararın temyiz kabiliyeti olup olmadığının çözümlenmesi gerekir.

23.5.1956 gün 8/9 sayılı İçtihadı birleştirme kararı gereğince, yargılamanın iadesi davasında tarafların teşkil edilerek duruşma yapılması gerekirse de, özel dairenin bu usul kuralını uygulamaması ve dosya üzerinde inceleme yapması sonuca etkili bulunmamıştır. Zira; 15.7.1963 gün ve 275 sayılı Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Kanununun, 16.7.1964 gün ve 503 sayılı kanunla değişen 11. maddesi hükmünce, itiraz yoluyla Çalışma Bakanlığı kararlarını inceleyen Yargıtay özel dairesinin verdiği kararlar kesindir. Böyle olunca, kesin kararlara yöneltilen yargılamanın iadesi isteğinin kabul veya reddini öngören kararlar da kesin olmak lâzımdır. Bu nitelikteki kararlar temyiz edilemez. Temyiz kabiliyeti bulunduğunu kabul etmek, kesinlik ilkesinin başka bir yol ile ortadan kaldırılması sonucunu meydana getirir ki, bu da, 11. maddenin açık hükmüne aykırı düşer. Çünkü, yargılamanın iadesi isteği karşısında özel daire bu isteği olayda olduğu gibi reddedileceğini kabul ederek esas hakkında değişik bir karar da verebilir. İfade istekleri üzerine verilecek kararların temyiz kaabiliyeti kabul edildiği takdirde, değişik kararın temyiz edilebileceği sonucu doğar. Halbuki; ilk safhada kesin olan bir kararın yargılamanın iadesi safhasında dahi kesin olması icab eder. O hâlde, yargılamanın iadesi isteğinin reddi kararı önceki karar gibi kesindir. Temyiz isteğinin reddi gerekir.

SONUÇ: Yargılamanın iadesi isteğinin reddine ilişkin karar kesin olup, temyiz kaabiliyeti bulunmadığı cihetle sendika vekilinin temyiz isteğinin reddine gününde oybirliği ile karar verildi.

İŞ KOLU VE İŞ YERİ TOPLU İŞ SÖZLEŞMELERİNİN NİTELİKLERİ

«İş kolu seviyesinde imzalanmış bir toplu iş sözleşmesinde bu sözleşmenin işyerlerinde de aynen uygulanacağını belirtilmesinde yasa aykırılık yoktur. İş kolu sözleşme yetkisinin kazanılmasından sonra ayrı ayrı zamanlarda ayrı ayrı işverenlere toplu görüşme çağrısında bulunulmasını engelliyen bir hüküm 275 sayılı Yasada yer almamıştır. Ankara 2. İş Mahkemesi, E. 969/1402, K. 970/599, 10.2.970»
Kanun No: 275. m. 7, 9, 11.

Mahkeme kararı

Davacı Türkiye Toprak-Su Tarım İşçileri Sendikası Genel Başkanlığı avukatı verdiği 23/8/1969 günlü dava dilekçesi ile, davalılardan Türkiye Tarım ve Tarım Sanayii İşçileri, kısadı ile (Tarım-İş) Sendikasının ve davacı sendikanın iş kolları yönetmeliğinin 1 numaralı iş kolunda kurulu iki sendika olduklarını davalı sendikanın kurulu bulunduğu işkolunda 16/9/1967 tarihinde toplu iş sözleşmesi çağrısında bulunduğunu, çoğunluğa sahip olan davacı sendika itiraz etmiş ise de, yeterli belge eklenmediği gerekçesi ile itirazın reddedildiğini ve davalı sendikanın yetkisinin 26/10/1967 tarihinde kesinleştiğini, bu yetkiye dayanılarak Tarım Bakanlığına bağlı Devlet Üretme Çiftlikleri Genel Müdürlüğü ile II/II/1967 tarihinden itibaren geçerli 2 yıllık, veteriner işleri Genel Müdürlüğü ile 1/8/1968 tarihinden itibaren geçerli 2 yıllık, zirâi mücadele ve zirâi Karantina Genel Müdürlüğü ve Zirai İşler Genel Müdürlüğü ile 1.3.1969 tarihinden itibaren geçerli 2 şer yıllık olmak üzere işkolu seviyesinde toplu iş sözleşmeleri yapıldığını ve sözleşmelere birer tutanak eklenerek bu sözleşmelerin aynızamanda işyeri seviyesinde de uygulanacağını hükme bağlandığını, Köyİşleri Bakanlığı ile de bu nitelikte toplu iş sözleşmesi yapilmakta olduğunu, işkolu esasına göre kurulu bir sendikanın işkolu esasına göre aldığı yetkiye dayanarak iş kolu seviyesinde yaptığı bir toplu iş sözleşmesine, ayrı bir niteliği olan ve birincisinin normatif karakterine oranla fer'i karakter gösteren işyeri esasına göre yapılmış toplu iş sözleşmesi gibi düşünülmeiyeceğini ve ek tutanaklarla böyle bir teşmil yapılamıyacağını, davalı sendikanın elde ettiği yetki ile ancak iş kolu esasına göre ve birtek toplu iş sözleşmesi yapabileceğini, ve yapılan bu sözleşmenin de O iş kolunda

bulunan bütün işyerlerini kapsadığını ve toplu iş sözleşmesi yapma yetkisinin uzatılamıyacağını, davalının ise, bu hukuki kurala aykırı davranışta bulunduklarını ve tek bir yetki ile şimdiye kadar dört defâ sözleşme yaparak ve halen beşincisini de yapmak üzere bulunarak 26/10/1969 tarihinde sona ermesi gereken süreyi şimdilik 1/3/1971 tarihine kadar uzattıklarını ve dahada uzatacaklarını, bunun bir hakkın sırf gayri ızzar eden suistimali olduğunu, çoğunluğunu elinde bulunduran davacı sendikanın her başvurmasına Çalışma Bakanlığınca tarım iş sendikasının almış olduğu bir iş kolu yetkisi bulunduğu cevabı verildiğini iddia ederek sözleri edilen Genel Müdürlüklerle imzalanan toplu iş sözleşmelerinin işkolu niteliklerinin iptaline karar verilmesini istemiştir.

Davalı Tarım-İş Sendikası ve hazine avukatları Tarım Bakanlığına bağlı Genel Müdürlüklerle yapılan toplu iş sözleşmelerinin kesinleşen birinci yetkiye dayanılarak ve Genel Müdürlüklerin özelliklerine göre yapıldığını, yetki hududunun ve süresinin dışına çıkmadığını, birinci yetik süresi bittikten sonra yeniden alınan ve kesinleşen yetkiye dayanılarak Köyİşleri Bakanlığına bağlı Toprak-Su Genel Müdürlüğü ile toplu iş sözleşmesi akdedildiğini savunmuşlardır.

Davacı avukatı delil olarak dilekçesinde bahsettiği toplu iş sözleşmelerini, emsal Yargıtay kararlarını, uzlaştırma kurulu kararlarını ve iddialarını özetleyen şamayı, davalılar vekilleri de Çalışma Bakanlığının 14/II/1969 günlü ve Yargıtay 9 uncu Hukuk dairesinin 21/II/1969 tarihli kararını ibraz etmiştir.

Her iki sendikanın da Sendikalar iş kolları yönetmeliğinin bir sayılı iş kolunda kurulmuş sendikalar olduğu, davalı Tarım-İş Sendikasının kurulu bulunduğu iş kolu seviyesinde usulüne göre 16/9/1967 tarihinde toplu iş sözleşmesi çağrısında bulunduğu, davacı sendikanın itirazının reddedilmesi ile de Tarım-İş Sendikasının toplu iş sözleşmesi yapma yetkisinin 26/10/1967 tarihinde kesinleştiği ve bu yetkiye dayanarak ilk defa Devlet Üretme Çiftlikleri Genel Müdürlüğü ile II/II/1967 tarihinden itibaren iki yıl süreli iş kolu esasına göre toplu iş sözleşmesi akdettiği ve bu sözleşmenin Genel Müdürlüğün işletmeleri ile Merkez Atölye Müdürlüğü işyerlerinde uygulanacağını tasrih edildiği (Md. 1, 4), veteriner İşleri Genel Müdürlüğü ile de 1/10/1968 tarihinden

İtibaren iki yıl süreli aynı nitelikte toplu iş sözleşmesi akdedildiği ve 20/II/1968 tarihli 15 numaralı tutanak ile, iş kolu seviyesinde yapılan bu sözleşmenin sözü edilen Genel Müdürlüğe bağlı Kurum ve eklentilerinde iş yeri esasına göre de uygulanacağını kabul edildiği, Ziraat İşleri Genel Müdürlüğü ile de 1/3/1969 tarihinde yürürlüğe konulan ve iş kolu seviyesinde ve bu Genel Müdürlüğe bağlı bütün işyerlerinde uygulanacak olan toplu iş sözleşmesinin imzalandığı, Tarım Bakanlığına bağlı Genel Müdürlüklerle bu suretle ve birbirini kovalar şekilde ayrı ayrı toplu iş sözleşmeleri yapıla gelmekte iken, Tarım-İş Sendikasının yine yönetmeliğin bir ve iki sıra numaralı iş kollarında iş kolu seviyesinde toplu iş sözleşmesi yapmak üzere çağrıda bulunarak aynı iş kolunda kurulu sendikalara 14/10/1969 tarihli yazısı ile bildiride bulunup Ankara İstanbul ve İzmirde çıkan gazetelerle ilân ettiği, TİS Sendikasının, çoğunluk konusunda yaptığı itirazının Çalışma Bakanlığına incelendiği, Tarım-İş Sendikasının çoğunlukta olduğunun tesbit ve itirazın reddedildiği, Bakanlığın kararına yapılan itiraz dahi reddedilmesi ile 21/II/1969 tarihinde tekrar Tarım-İş Sendikasının yetkisi kesinleşmiş olduğu, Köy İşleri Bakanlığına bağlı Toprak-Su Genel Müdürlüğüne bağlı 4 işyeri için işyeri seviyesinde 21/4/1969 tarihinde toplu iş sözleşmesi görüşmelerine başlandığı, bunun müzakereleri devam ederken, 1/3/1969 tarihinden yürürlüğe konulan 19/12/1969 tarihli toplu iş sözleşmesinin akdedilmiş olduğu anlaşılmaktadır.

Uyumsuzluk elde edilmiş yetkinin zamanında ve bir defada kullanılmıyarak, fasılalarla ve ayrı ayrı Genel Müdürlüklerle ayrı ayrı sözleşmeler akdederek yetki süresinin uzatılmış olması ve iş kolu esasına göre yapılan sözleşmelerin, ek bir tutanak ile iş yeri seviyesine de teşmil edilmiş bulunması, bunun iyniyet kurallarına aykırı davranış sayılacağı ve kanun hükümlerine de aykırı olduğu iddiası ile yetkinin hükümsüz ve yapılan toplu iş sözleşmelerinin iş kolu niteliğinin iptal edilmesi gerektiği noktasında toplanmaktadır.

Davalı Tarım-İş Sendikası, kurulu bulunduğu sendikalar iş kolları yönetmeliğinin 1 numaralı iş kolunda çalışan işçilerin çoğunluğunu temsil ettiği için, kanuni prosedüre uyarak toplu görüşme çağrısında bulunmuş ve toplu görüşme yapma yetkisi derecelerden geçtikten sonra 26/10/1967 tarihinde kesinleşmiştir. 275 sayılı kanunun 7 inci maddesi gereğince kesinleşen bu yetkisine dayanarak 1 numaralı sırada kurulu işyerlerini kapsıyan toplu iş sözleşmesi yapabilir. 8 inci maddeye göre de bir toplu iş sözleşmesini kapsadığı işler, aynı iş kolunda çalışan işçilerin çoğunluğunu teşkil ettiği takdirde, Bakanlar Kurulu, bu toplu iş sözleşmesini aynı iş kolundaki diğer işçilere ve onları çalıştıran işverenlere de bir kararname ile teşmil edebilir. Tarım Bakanlığına bağlı Genel Müdürlükler ayrı ayrı idari kuruluşlar olup memleket sathına yayılmış ayrı

ayrı üniteleri ve her bir Genel Müdürlüğe bağlı ayrı işyerleri bulunmaktadır. Bir işyeri için hem iş kolu, hemde iş yeri seviyesinde olarak iki ayrı toplu iş sözleşmesi yapılmasını engelliyen kanun hükmüde yoktur. Davalı sendika kesin yetkisine dayanarak bir birini kovalayan zamanlarda Genel Müdürlüklerle toplu iş sözleşmesi akdedilmesinde, her bir Genel Müdürlüğün bütün iş yerlerinde uygulanacağını sözleşmede gösterilmesinde ve iş yeri seviyesinde de uygulanacağını belirtilmesinde, kanuna ve varılmak istenen amaca bir aykırılık yoktur.

275 sayılı kanunun 12 inci maddesine göre, davalı sendika kurulu bulunduğu işkolunda çalışanlar adına toplu iş sözleşmesi yapmak istediğini bildirmek için yaptığı çağrı aynı koldaki bütün işyerlerini kapsar, Sendikanın aynı koldaki bütün işverenler için ayrı bir çağrıda bulunmasına da lüzum olmadığı gibi elde ettiği yetki ile her Genel Müdürlükle toplu iş sözleşmesi yapmasında da kanuna aykırılık yoktur. Böyle olunca da şüphesiz her bir sözleşmenin şartlarını ayrı ayrı hazırlamak ve görüşmelerinin tamamlanması ve imzalanması az çok zamana ihtiyac gösterir.

İşin özelliği itibarıyla, akdedilen toplu iş sözleşmelerinde gösterilen ve kanunun 4 üncü maddesinde de sınırlandırılan sürenin aşılabacağı hatıra gelse bile 21/II/1969 tarihinde kesinleşen ikinci bir yetki ile de Tarım-İş Sendikasının tekrar çoğunluk sendikası olduğu tezahür etmiş olmakla, bu mahzur dahi bertaraf edilmiş bulunmaktadır.

Bütün bu açıklamalara eklenmek gereken bir hususta davanın hukuki niteliği itibarıyla bir tesbit davası olduğu, tesbit davasının kabulü için diğer şartlardan başka var olması gereken hukuki yararın da mevcut olmadığıdır. Dava birinci yetki süresi dahi bitmeden açılmış bulunmaktadır.

SONUÇ : Toplanan delillere ve açıklanan gerekçeye göre yerinde görülmeyen davanın reddine.

HALİN OLAĞAN YÜRÜYÜŞÜ İSBAT YÜKÜMÜ

«Halin olağan yürüyüşünün aksini iddia eden taraf, iddiasını isbatla yükümlüdür. Yarg. 9 HD. E. 4404, K. 3965, 9.5.967»

Yargıtay Kararı

Davalının raporla verilen dinlenme süresi içinde işyerinden ücret aldığı, hüküm yerinde de kabul edilmiştir. İş hayatında, kural olarak, lütuf ve ihsan değil, belli çıkar söz konusudur. Bir başka söyleyişle, işverenin ücreti, lütuf ve ihsan olarak değil, ya-

pılmış bir işin karşılığı şeklinde ödemiş bulunduğunu kabul etmek, iş hayatının gereklerine uygun düşer. Bu durumda davalının raporlu bulunduğu sürede dinlenmeyerek çalışmış olduğu sonucuna varmak, normal ve tabii bir düşünüş olur. Hayatın olağan yürüyüşüne dayanan tarafın iddiasını ispatla yükümlü bulunmadığı ispat hükmünün başlıca esas-

larındandır. Böyle durumda ispat yükümü yer değiştirir. Ve olağan yürüyüşün aksini iddia eden taraf, ispatla yükümlü tutulur. Mahkemece, ispat yükümünün yanlış dağıtımı sonucunda yazılı şekilde hüküm tesisi, usule ve yasaya aykırıdır.

SONUÇ: Yukarıda yazılı sebeplerden dolayı hükmün BOZULMASINA.

TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİ ÇAĞRISI YETKİ İTİRAZI

- «1. Toplu iş sözleşmesi çağrısında yazılı bildiri esastır.
 2. Yetkili olmayan şube tarafından yapılan yetki itirazı yasaya aykırıdır. Yarg. 9 HD. E. 482, K. 4750, 24.4.969»
- Kanun No: 275. m. 11-12.

Yargıtay Kararı

Türkiye Genel Hizmetler Sendikası ile İdeal Genel-İş Sendikası arasında işyeri seviyesinde toplu iş sözleşmesi akdetmek konusunda bir yetki uyumsuzluğu çıkmıştır.

1 — Gerçekten çağrı yetkisine karşı İdeal Genel-İş Sendikasının Diyarbakır Şubesi tarafından Bölge Çalışma Müdürlüğüne itirazda bulunulmuştu. 275 sayılı kanunun 11. maddesi çerçevesinde bir itiraz öne sürme hakkı, sendikanın yetkili organına aittir. Mahkemece bu yön gözönünde tutulmaksızın yetkili olmayan şube tarafından ileri sürülen itiraz üzerine inceleme yapılmış bulunması yasaya aykırıdır.

2 — Öteyandan, anılan kanunun 12. maddesinin 1. bendinin 2. fıkrasında, «Belli işyeri veya işyerlerinde toplu iş sözleşmesi yapmağa kendini yetkili gören işçi sendikası, toplu görüşmeye başlamadan en az altı gün önce Bölge Çalışma Müdürlüğüne yazı ile başvurarak aynı mahalde ve aynı işkolunda kurulu diğer işçi sendikalarının adreslerini gösteren bir listeyi almaya ve bu listede yazılı sendikalara hangi işyerinde toplu iş sözleşmesi yapmak istediğini yazı ile bildirmeye ve bunun varsa, mahalli bir gazete ile ilân ettirmeye mecburdur.» sözleri yazılıdır.

Madde metninden de açıkça anlaşılacağı gibi yazı ile bildiri esastır ve ilân yapılamadığı hallerde yazılı bildiriden itibaren altı işgünü geçtikten sonra yetkisizlik itirazı dinlenmez. İdeal Genel-İş Sendikası 12. maddede yazılı bildiri şartına riayet etmemiştir. Mahkemece bu yönün gözönünde tutulmamış olması, anılan madde ile kabul edilen hukuki esasa aykırıdır ve Yargıtay C. Başsavcılığının kanun yara-

rına bozma isteği bu bakımdan yerindedir.

SONUÇ: Yukarıda açıklanan sebeplerden dolayı C. Başsavcılığının kanun yararına bozma isteğinin kabulüyle kesin olarak verilen ve niteliği bakımından yürürlükteki kanuna aykırı bir sonucu hüküm altına alan mahkeme kararının HUMK'nun 427. maddesi uyarınca kanun yararına ve hükmün hukuki neticelerine etkili olmamak üzere BOZULMASINA.

İŞÇİ NİTELİĞİNİN TESBİTİ

«İşçi olduğunu iddia eden kimsenin görünüş ve statüsü tetkik olunarak işçi olup olmadığı karara bağlanmalıdır. Bu yapılmadan davanın esas yönden değil, görev yönünden reddi gerekir. Yarg. 9 HD. E. 9251, K. 11565, 8.12.969.»

Kanun No: 274 m. 2, H.U.M.K. m. 27.

Yargıtay Kararı

Davacı, TCDD Genel Müdürlüğünde yol bekçisi olarak çalışmakta iken, gerçekleşen işçilik alacaklarının tahsilini istemiş; mahkeme uyumsuzluğun çözüm yerinin Danıştay olduğundan bahisle davanın reddi cihetine gitmiştir.

Hüküm, her iki tarafça temyiz olunmuştur.

1 — Davacının sosyolojik bakımdan işçi niteliğinde bulunduğu şüphesizdir. Ayrıca «işçi ücret bordrosu» gereğince ücret aldığı ve bu bordrolarda «işçi» olarak anıldığı kesindir. Gene bu bordrolara göre davacının sigortaya tabi bulunduğu anlaşılmaktadır. Puantaj cetvelleri de davacının işçi işleme bağlı tutulduğunu göstermektedir. Esasen dava 5521 sayılı Kanunun 10 uncu maddesi hükmü gereğince davacının işçi olduğu tesbit olunarak, idari makamca mahkemeye intikal ettirilmiştir. Davalı

taraf dahi davacının işçi olmadığını ileri sürmüş değildir.

Şu duruma göre davacı, görünüş bakımından işçidir. Nitekim karar yerinde de davacıdan işçi olarak söz edilmiştir. İşçilerle işverenler arasında İş Kanununundan, ya da iş sözleşmesinden doğmuş uyumsuzlukların ise «iş davası» niteliğini taşıyacağı ve iş mahkemesinde görüleceği, 5521 sayılı Kanunun açık hükmü gereğidir. Bu yönden, şayet karar yerinde davacıdan işçi olarak söz edilmesi hata sonucu ve mahkemenin kanaatına göre aslında davacı işçi değilse, bu takdirde görünüşü yalanlayacak ve gerçeği yansıtacak deliller toplanmalı ve davacının

bağlı olduğu statü incelenerek sonucuna göre bir karar verilmelidir.

2 — Kabul bakımından, HUMK'nun 27 nci maddesine aykırı olarak dava dilekçesinin görev yönünden reddine karar verilmesi gerekirken doğrudan doğruya davanın reddine karar verilmesi, usulün anılan maddesine aykırıdır.

3 — Gene kabul bakımından, yargılama giderlerinin davada taraf olmayan Çalışma Müdürlüğüne yükletilmesi de, keza usule ve yasaya aykırıdır.

SONUÇ: Temyiz olunan hükmün yukarıda gösterilen sebeplerden **BOZULMASINA**.

HARÇTAN BAĞIŞIKLIK

«Davacı, işçinin yevmiesi 20 liranın altında ise mahkeme harcına tabi olmadan davanın görülüp sonuçlandırılması gerekir. Yarg. H.G.K., E. 969/9-706, K. 829, 19.11.1969». Kanun No: 492, m. 123. 5521, m. 11.

Yargıtay Hukuk Genel Kurulu Kararı

Taraflar arasındaki maluliyet derecesinin tesbit ve tezyidi davasından dolayı yapılan yargılama sonunda; İstanbul 13 üncü Asliye Hukuk Hakimliğinden (İş) verilen 6/11/1968 gün ve 774/1669 sayılı hükmün incelenmesi davalı vekili tarafından istenilmiş olmakla Yargıtay Dokuzuncu Hukuk Dairesince: (Sosyal Sigortalar Kurumunun açtığı bu dava 492 sayılı Harçlar Kanununun 123 üncü maddesine göre harca tabidir.

506 sayılı Kanunun 126 ncı maddesi, mahkeme harçlarını muaf tutmamıştır. Bu itibarla davacıya harç ödenmesi için mehil verilmesi ödemediği takdirde dâvaya devam edilmemesi gerektiği halde, harçsız davanın görülerek sonuçlandırılması usule ve yasaya aykırıdır.

Temyiz edilen kararın gösterilen sebepten bozulmasına, diğer yönlerin şimdilik incelenmesine yer olmadığına 16070/2545 sayı ile 10/3/1969 gününde karar verilip yerine geri çevrilmekle, yeniden yapılan yargılama sonunda; evvelce verilen hüküm usul ve kanuna uygun görüldüğünden direnmeye karar verilmiştir.

HUKUK GENEL KURULU

Hukuk Genel Kurulunca incelenerek direnmeyi kapsayan son hükmün süresinde temyiz edildiği anlaşıldıktan ve dosyadaki kâğıtlar okunduktan sonra gereği görüldü:

Davacı işçinin yevmiesinin 20 liradan az olmasına ve kararda gösterilen gerekçeye göre, bu

noktaya yöneltilen temyiz itirazının reddiyle diğer yönlerden inceleme yapılmak üzere dosyanın özel daireye verilmesi gerekir.

SONUÇ: Direnme kararına karşı ileri sürülen temyiz itirazlarının reddine ve diğer yönlerden inceleme yapılmak üzere dosyanın Dokuzuncu Hukuk Dairesine gönderilmesine.

İHBAR VE KIDEM TAZMİNATI

İşçi kuruluşunun işkolu seviyesindeki toplu görüşme çağrısına karşı, işveren tarafından yöneltilen ve görüşmelerin ilgili işkolundaki bütün işverenlerin yahut temsilcilerinin hazır bulunabileceği bir toplantıda yapılabileceğine ilişkin itiraz bir yetki itirazı niteliğinde olmadığından Çalışma Bakanlığının bu konudaki cevabi yazısına Yargıtay'da itiraz edilemez. Y. 9 H.D. E. 7706, K. 18, 24.4.1969.

Yargıtay Kararı

Kurulu bulunduğu işkolunda toplu iş sözleşmesi yapmak isteyen Sağlık-İş Sendikası itirazcı Türkiye Çocuk Esirgeme Kurumuna ait işyerlerinde çalışan işçiler adına anılan işvereni toplu sözleşmeye çağırıştır.

İşveren görüşmenin kendisi ile işçi kuruluşu arasında değil, işkolundaki bütün işverenler temsilcilerinin de hazır bulunacağı toplantıda yapılabileceğini Çalışma Bakanlığına bildirmiştir. Çalışma Bakanlığı uyumsuzluğun niteliğine göre 275 sayılı kanunun 15. maddesine uyarak uzlaştırma kurulunun teş-

kilini istemiştir.

İşveren itirazı, Çalışma Bakanlığının bu kararı na itiraz etmiştir. 275 sayılı kanunun 11. maddesinin 2. fıkrasında bir işkolundaki işyerlerini kapsamak üzere yapılacak toplu iş sözleşmeleriyle ilgili toplu görüşmelerde işçilerin temsil bakımından işçi federasyon ve sendikaları arasında çıkacak yetki uyuşmazlıkları ile işveren federasyon ve sendikaları veya işverenler tarafından bu konuda yapılacak itirazlardan söz edilmektedir.

Çalışma Bakanlığının bu fıkra hükmünce karar verebilmesi, işçi federasyonu veya sendikaları arasında işçileri temsil bakımından yetki uyuşmazlığı çıkmış yahut işveren federasyon ve sendikaları veya işveren tarafından bu konuda Çalışma Bakanlığına

itiraz edilmiş bulunmasına bağlıdır.

Olayda çağrı yetkisi bakımından itirazcı işveren ile işçi kuruluğu arasında bir yetki uyuşmazlığı söz konusu değildir. Öte yandan, sendikanın çağrı yetkisine karşı bir itiraz da yoktur. İtirazcı işverenin Çalışma Bakanlığına yaptığı başvurusu, görüşmelerin hazır bulunacağı bir toplantıda yapılmasını hedef tutan bir istek niteliğinde bulunduğundan bu konuda Çalışma Bakanlığınca verilen karşılık yazı aleyhine Yargıtay'a başvurusu mümkün değildir.

O halde, incelenmesine imkân olmayan itiraz dilekçesi reddedilmelidir.

SONUÇ: Gösterilen sebepten işveren Türkiye Çocuk Esirgeme Kurumunun itiraz dilekçesinin reddine.

İŞ KAZASI SONUCU ÖLÜM

Bir iş kazasında, işverenin kusuru bulunmadığı gerekçesiyle işçinin ailesine maddi ve manevi tazminat ödenemeyeceği yolundaki hüküm yasalara aykırıdır.

Y. 9. HD. E. 9608, K. 11193, 1.12.1969.

Yargıtay Kararı

Dava: Davacı avukatı, Müvekkillerinin murisi Bayram Yılmaz'ın davalıya ait işyerinde çalışmakta iken gerekli emniyet tedbirlerinin alınmaması yüzünden meydana gelen bir iş kazası sonucu öldüğünü ileri sürerek; hak sahiplerinin bu yüzden uğradığı maddi ve manevi zararın davalıya ödetilmesine karar verilmesini istemiştir.

Karar: Sabit olmayan davanın Reddine karar verilmiştir.

Temyiz isteğinin süresinde olduğu anlaşılmakla dosya incelendi. Gereği konuşulup düşünüldü:

YARGITAY KARARI

Davanın konusu, işkaza sebebiyle meydana gelen maddi ve manevi zararların ödetilmesi isteğidir.

Mahkeme, işkazalarının ve meslek hastalıklarının teminatı olarak getirilen 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 26 ncı maddesinde kusurun esas alındığı ve olayın meydana gelişinde ise tarafların ve üçüncü kişinin kusuru bulunmadığı ve bu nedenle risk nazariyesinin hadisede uygulanamayacağı görüşünden hareket ederek davanın reddine karar vermiştir.

Buna karşı davacı taraf, mahkeme kararının kanuni gerektirici sebeplere dayanmadığını ileri sürmüştür.

Gerçekten bilirkşi raporuna göre gemide kaynakçı yardımcılığı yapan davacıların miras bırakanı Bayram Yılmaz'ın olay gününde denizde bulunan ve iç levhaları değiştirilen tankerde üç kişilik ekip halinde çalışırken geminin içinde kurulu sabit bir iskele üzerinden düşerek öldüğü anlaşılmaktadır. Şu hale nazaran işin oluş şekliyle kaza arasında uygun sebep ve sonuç bulunduğunu kabul etmek gerekir.

Mahkemenin de kabul ettiği gibi kazanın meydana gelmesinde, davalı ortaklığın ve çalıştırdığı kişilerin bir kusuru olmadığı gibi ölen işçinin de kusuru yoktur. Ancak, kaza, davalı ortaklığa ait işin yapılması sırasında meydana gelmiştir. Yine Sigorta Kanununun Genel kurallarına göre, işçinin, işverenin otoritesi altında bulunduğu bir zamanda işyerinde vukua gelen her kaza işkazasıdır.

Esasen olan 506 sayılı kanunun 11 nci maddesindeki tanımlamaya uygun bir karakter taşımaktadır. Anılan Kanunun 26 ncı maddesindeki sorumluluk şartlarının gerçekleşmesi, Sosyal Sigortalar Kurumu tarafından işverene karşı dava açılması haline mak-surdur. İşkzasına uğrayan işçinin hak sahipleri tarafından işkazalarından dolayı açacakları davaların hukuki sebebi, Sigorta kanunları hükümlerince sağlanan haklar ve menfaatler dışındaki zararların ödenmesi ilkesine dayanır. O halde, bu olayda, işverenin patrimonuvarına risk yükleyen klâsik sorumluluk kurallarının iktibası söz konusu olmak gerekir.

İş Hukuku alanındaki bilimsel içtihatlar ve özellikle risk nazariyesi sanayiî gelişmesiyle iş kazalarına karşı işçilere garantiler getirme zorunluluğuna belirgin bir ifadesi olarak görünür. Yine meseleyi aynı zamanda sosyal plân üzerinde inceleyen risk nazariyesi, bütün sosyetei faydalandıran bir ilerleyiş hamlesine, elleriyle çalışanları feda etmenin en ilkel adalet fikrine karşı olacağı görüşünü

savunur. Bütün sosyete sanayii inkılâbından faydalandığına göre, bu gelişmenin mağdurlar için kolektif bir garanti sağlamak zorundadır. Keza bu nazariyeden ilham alınarak iş kazalarında klâsik sorumluluk kurallarının iktibası yoluna gidilmiş ve işverenin patrimonuavanına risk yükleyen içtihat Sigorta Hukukunun temel ilkesi olarak vücut bulmuştur. (Örneğin 27/3/1957 günlü ve 1/3 sayılı içtihadı bir-

leştirme kararı da bu görüşün bir tezahürüdür.)

Mahkemece bu hukuki esas gözönünde tutulmaksızın tazminat isteğinin Reddi yasaya uygun bulunmamıştır.

SONUÇ: Temyiz edilen kararın yukarıda gösterilen sebepten **BOZULMASINA**, peşin alınan harcın istek halinde ilgisiyle geri verilmesine 1/12/1969 gününde oybirliğiyle karar verildi.

FAZLA MESAI ÜCRETİ

Haftalık namı altında ödenen paraların fazla mesai karşılığı gösterilmesi kabule şayan değildir ve bu tutum yasalara aykırıdır.
Y. 9 HD. E. 3387, K. 3296, 14.4.1967

Yargıtay Kararı

Dâvacı avukatı, dâvalıya ait işyerinde müvekkilinin fazla yıllık ücretli izin ve çalışılan pazar günlerinin verilmediğini söz ederek bunlardan doğan 8883,00 lira alacağını dâvalıya ödettirmesine karar verilmesini istemiştir.

KARAR: Yapılan yargılama sonunda; ilâmda yazılı nedenlerle gerçekleşen 7623,00 liranın faiziyle birlikte davalıdan alınarak davacıya ödenmesine ve fazla isteğin reddine karar verildiğine dairdir.

Temyiz isteğinin süresinde olduğu anlaşılmış olmakla dosyanın incelendiği gerekçe konuşulup düşüldü :

YARGITAY KARARI

Dava, fazla mesai, pazar yevmiyesi ve yıllık ücretli izin paralarının tahsili isteğine ilişkindir.

Davalı, davacının fazla mesai parasıyla pazar yevmiyelerini aldığını, yıllık izinlerini de kullanmış olduğunu savunarak davanın reddini istemiştir.

Dinlenen davacı tanıkları, davacının çalıştığı bütün sürece her gün 4 saat fazla mesai yaptığını bildirmiş oldukları gibi, davalı tanıklarından Cemal Güney de davacının günde 12 saat çalıştığını söylemek suretiyle davacı tanıkların sözlerini doğrulamıştır. Buna mukabil davalı şahitlerinden İsmet İbolar ve Nazım Selâmcı davacının çalıştığı bütün sürece işyerinde fazla mesai yapılmadığını, iş olduğu günlerde fazla mesai yapıldığını ve fazla mesai paraları-

nı da aldıklarını bildirmişlerdir. Aylık bordrolar üzerinde yapılan bilirkişi incelemeleri sonunda düzenlenen 9.1.1967 tarihli raporda ise; davacının bazı aylarda aylık ücret alacağından fazla olarak haftalık namı altında para aldığının bordrolarda yazılı olduğu açıklanmış olduğu gibi mahkemece, haftalık namı altında ödenen bu paraları davacı alacağından tenzil etmiştir. Diğer taraftan davacı, gerek haftalık namı altında bir miktar fazla tediye ihtiva eden bordroları ve gerek bu namda bir tediye ihtiva etmeyen bütün bordroları hiç bir ihtirazı kayıt dermeyer etmeden imzalamıştır. Haftalık namı altında ödenen paraların fazla mesai karşılığı oldukları raporda belirtilmiş, mahkemece de böyle kabul edilmek suretiyle davacının fazla mesai alacağından düşülmüştür.

Davacı işçinin, ihtirazı kayıt dermeyer etmeden imzaladığı aylık bordrolarda kendisine fazla mesai karşılığı para ödendiğinin yazılı bulunması o aylardaki fazla mesaisinin bu miktarlara münhasır olduğunun kabulü gerektiği gibi, çalıştığı ayların bir kısmı için kendisine fazla mesai ücreti ödenip bir kısmı için ödenmemiş olması fazla mesai ücreti ödenmemiş olan aylarda fazla mesai yapmadığını, bir işçinin sonraki aylara ait bordrolarda o ayların fazla mesai ücretini lmiş olması evvelki ayların istihkaklarının ödendiğini gösterir.

Yukarıda belirtilen hususlar nazara alınmadan, her iki taraf şahitlerinin sözleri arasındaki mübayedet hal ve telif edilmeden, davacı şahitlerinin sözlerinin tercihi sebebi de gösterilmeden ve davalı işyerindeki iş hacmiyle işyerinde çalışan işçi adedini de gözönünde bulundurulmak suretiyle davacının çalıştığı bütün iş süresince fazla mesaiyi gerektirip gerektirmediği de araştırılmadan davacının çalıştığı bütün sürece hergün 4 saat fazla mesai yaptığının kabulü suretiyle hüküm tesisi isabetsizdir.

SONUÇ: Temyiz olunan hükmün yukarıda yazılı sebeplerden dolayı **BOZULMASINA**, 14.4.1967 gününde oybirliğiyle karar verildi.

FESİH HAKKINI KULLANMA ÖNELİ

Haklı sebeple iş akdinin feshi hususunda ki altı iş günlük önelin hesabında, işçinin hasta ve istirahatli olduğu günleri, hesap dışı tutmak icab eder.

Y. 9 HD. E. 7942, K. 8895, 18.9.1969.

Yargıtay Kararı

Davacı avukatı müvekkilinin davalıya ait işyerinde çalışmakta iken yeni görevinden izin almaksızın ayrıldığından bahisle haksız olarak işinden çıkarıldığını ileri sürerek, ihbar ve kıdem tazminatı ile ikramiye ve ödenmeyen ücretlerin takdiri tazminatla birlikte ödetilmesini istemiştir.

Karar: Yeni görevine başlamış olan davacının işi kabullenmiş olacağı cihetle iş sözleşmesini bozmakta haklı olamayacağından bahisle davanın reddine karar verilmiştir.

Temyiz isteğinin süresinde olduğu anlaşılmakla dosya incelendi, gereği konuşulup düşünüldü:

YARGITAY KARARI

Davacı işveren tarafından iş sözleşmesinin haksız olarak bozulduğundan bahisle, ihbar, kıdem, takdiri tazminat vesaire gibi haklarının karar altına alınmasını istemiştir.

Davalı davacının sebepsiz olarak işyerini terketmek suretile iş sözleşmesini bozduğunu savunmuştur.

Mahkemece, davacı istirahatini müteakip yeni işe fiilen başladığına nazaran yeni işi kabullenmiş

sayılacağından bilahare iş sözleşmesini fesih edemeceğinden bahisle davanın reddine karar verilmiştir.

Davacı ,davalı idarenin işyerinde muhasebe servisinde çalışmakta iken 27/4/1966 günü bu müessesenin fen müdürlüğü emrine nakledildiğinin tebliğ edilmesi üzerine 28/4/1966 günü yeni işine başladığı, hastalanması sebebiyle 29/4/1966 tarihinde rapor aldığı ve istirahatinin hitamında 16/5/1966 günü görevine başladığı, ancak 17/5/1966 tarihli bir dilekçe ile müracaat ederek yeni işinin hayatı için tehlikelerle dolu olduğunu ivazların aleyhine değiştiğini beyan etmesi eski işine iadesini, aksi halde işi terkedeceğini beyan ettiği uyuşmazlık konusu değildir.

Davacı 20/4/1966 - 15/5/1966 tarihleri arasında raporlu olduğuna göre iş aktinde tek taraflı olarak yapılan değişikliğe süresi içinde itiraz etmiştir. Yeni işine başlaması, itiraz hakkını ortadan kaldırmaz. Bu sebeple davanın reddi usul ve kanun hükümlerine aykırı düşer.

Kanun iş şartlarının işveren tarafından tek taraflı olarak esaslı şekilde değiştirilmesi halini fesih sebebi olarak kabul etmiştir.

O halde yapılacak iş, iş şartlarında esaslı bir değişiklik yapıp yapılmadığının, yani yeni işin iş şartlarını işçi aleyhine ağırlaştırıp ağırlaştırmadığı, iddia edildiği gibi hayatı bir tehlike olup olmadığı, ücret ve sair menfaatlerde bir azalma bulunup bulunmadığı hususlarının lüzumunda bilirkişiye de gidilerek tesbit etmek ve neticeye göre bir karar vermekten ibarettir.

Sonuç: Davacı vekilinin temyiz itirazları yukarıda yazılı sebeplerden yerinde görüldüğünden kabulüyle hükmün BOZULMASINA ve peşin alınan 15 lira temyiz harcının istenildiğinde ilgiliye geri verilmesine oybirliğiyle karar verildi.

Teksif 243 işyerinde grev kararı aldı...

Bütün işçilerin sosyal hakları
alınincaya kadar mücadeleye devam...

Mart ayı içinde çeşitli işçi kuruluşları tarafından toplu sözleşme görüşmelerinde anlaşmaya varılamaması sonucu grevler yapıldı, bazıları olumlu bitti, bazıları da devam ediyor. Özellikle Tekstif Sendikası bu yönden bir hayli hareketli. Bir yandan İstanbul'da bir grevi yürütürken, Karaman'da ve 31 İl ve İlçede de sözleşme görüşmelerine katılmayan 243 işyerinde grev kararı aldı.

İSTANBUL'DA BİR İŞYERİNDE İKİ GREV BİRDEN...

Mart ayı ortalarında İstanbul'da kurulu bulunan Işık Plastik fab-

reteri İbrahim Yalçın ile Kauçuk-İş Genel Başkanı Fevzi Baştürk, grevi haklar alınincaya kadar birlikte yürüteceklerini bildirdiler.

Bu arada bir konuşma yapan Kauçuk-İş Genel Başkanı, işverenin yıllarca sigortasız ve güvenlik ten yoksun olarak işçi çalıştırdığını, ancak bundan sonra böyle bir tutuma müsaade edilmeyeceğini söyledi.

KARAMAN'DA GREV KARARI

Karaman İlçesinde Sümerbank Tekstil Fabrikasında çalışmakta olan 548 işçi, bir süreden beri devam eden toplu sözleşme görüşmelerinde, işçi haklarını vermek istemeyen işverenin tutumu karşısında, Tekstif sendikasının grev kararını olumlu karşıladılar.

Sendika Genel Merkezi, grevin yakın bir tarihte başlayacağını bildirdi.

243 İŞYERİNDE GREVE GİDİLECEK

Bir yandan İstanbul'daki grev devam ederken, Tekstif Sendikası, 31 İl ve ilçedeki çeşitli işyerlerinde grev kararı aldı.

Grev kararı alınan yerler arasında Sümerbank'm da 26 fabrika-sı bulunuyor.

90 tanesi İstanbul'da olan bu işyerleri, Ankara, İzmir, Adana, Adıyaman, Antalya, Aydın, Balıkesir, Bergama, Bursa, Bünyan, Denizli, Diyarbakır, Ereğli, Erzincan, Eskişehir, Hereke, Gaziantep, İsparta, İskenderun, Karaman, Kayseri, Malatya, Manisa, Maraş, Mersin, Nazilli, Nevşehir, Salihli, Taşköprü ve Uşak.

Bir Tekstif yetkilisi «Bütün işçilerin sosyal haklarını almağa kararlı ve azimliyiz» dedi.

STAD OTELİNDEKİ GREV

Bilingli bir hareket...

OLEYİS'İN STAD OTELİ GREVİ

Emelki Sandığı işvereni ile ücret konusunda anlaşmaya varamayan Oleyis Sendikası 18 Mart günü Ankara Stad otelinde greve başladı.

18 Mart günü saat 17.30 da başlayan greve 223 işçi katıldı. Bir hafta devam eden grev sırasında Türk-İş Genel Sekreteri Halil Tunç, grevci işçilerle görüşme yaptı «haklarının kanun yolu ile alınacağı»nı söyledi. Tunç, grev yerinde bulunan gazetecilerle de bir görüşme yaptı ve grevin sona erdirilmesi için işverenle görüşmelerin devam ettirildiğini açıkladı.

Türk-İş Genel Sekreteri bu arada son öğrenci olayları üzerinde de soru soran gazeteleri şöyle dedi :

İBRAHİM YALÇINOĞLU

«Haklar alınincaya kadar»

rikasmda enteresan bir grev başladı. 12 Mart'ta Tekstif Sendikası, greve başladı, üç gün sonra da Kauçuk-İş Tekstif'i izledi. Türk-İş'e bağlı her iki sendika da, grevi, büyük bir olgunluk içinde yürütüyorlar.

Davul ve zurnalar çalınarak başlayan grev'de, Tekstif Mali Sek-

OLEYİS SENDİKASININ STAD OTELİNDE GREV GÖZCÜLERİ

Sosyal adaleti sağlamak için...

«Öğrenci hareketlerinin bünyesinde taşkınlık, sinirlilik vardır. Bunu müsamahayla karşılamak gerekir. Polis metodları her problemi halletmez. Dünya bunun tatbikatını defalarca görmüştür. Öğrenci hareketlerinin daha çok görüldüğü Avrupa'da bile polisin üniversitelere girmesi çok nadirdir, polis rastgele bir yere girer gibi üniversiteye girmemelidir.»

Türk-İş Genel Sekreteri öğrencilerin tamamen haklı olduğunu söyleyemeyeceğini de belirtti ve bunalmaların altında, aslında ekonomik ve sosyal nedenlerin yattığını bildirdi. Türkiye'nin eğitim, işsizlik, dengeli vergi sistemi ve kalkınma gibi temel sorunlarını çözümlemek zorunda olduğunu söyleyen Halil Tunç, yöneticilerin dikkatlerinin bu konuya çekilmesini istedi.

ANLAŞMA SAĞLANDI

Oleyis'in grevi 24 Mart günü sona erdi. Varılan anlaşmaya göre, işçilere 100-75 lira zam yapıldı, 500 lira ikramiye ve çeşitli sosyal haklar alındı. Ayrıca grev süresinde işçilerin ücretlerinin kesilmemesi kabul edildi.

AR-İŞ SENDİKASI

TRT'DE GREV YAPACAK

Türkiye Radyolarında çalışan

Ar-İş Sendikası üyesi sanatçıların greve gidecekleri, 5 Mart günü Ar-İş ve Müzik-İş Sendikası yöneticilerinin ortaklaşa düzenledikleri basın toplantısında açıklandı.

Sendika yöneticileri, bir süreden beri Ar-İş Sendikası ile TRT arasında yürütülen toplu iş sözleşmesi görüşmelerinde ücret, telif hakları, iş güvenliği ve yıllık ikramiye gibi konularda anlaşmaya varılamaması yüzünden grev kararının alındığını söylediler.

BASIN TOPLANTISI

Bir basın toplantısı yapan Ar-İş ve Müzik-İş sendikası yönetici-

GREV KARARININ İLANI

Ar-İş ve Müzik-İş yöneticileri

leri, sanatçılardan alınan bant ve plakların yeniden yayına konulabilmesi için, sanatçılardan izin alınması gerektiği, istendiğinde uygulamanın durdurulabilmesi için yargı organlarına başvurulacağı açıklandı.

Ar-İş Sendikası Genel Başkan Şerif Yüzbaşıoğlu basın toplantısında şunları söyledi :

TRT İLE OLAN ANLAŞMAZLIK

«TRT Kurumu ile olan anlaşmazlığımız şu noktalardadır: TRT Kurumu bugüne kadar sanatçılara yılda iki maaş tutarında ikramiye ödememiştir. Sanatçılar, bu haklarını mahkeme yolu ile istihsal etmek mecburiyetinde kalmıştır.

Radyolarda sanatçılardan alınan bant ve plakların tekrar yayına konması sanatçının muvafakatına bağlıdır. Ayrıca, TRT Kanununun 23. maddesi de telif ve icra haklarını saklı tutmuştur. Buna rağmen TRT Kurumu bu bantların tekrar yayınlanması için sanatçının ve sendikanın muvafakatını almamıştır. Yayınladığı bantlar için de sanatçıya hiçbir ücret ödememektedir. Bu haksız hareketin devam etmesine imkân yoktur.

ÜCRET DURUMU

Son toplu sözleşmede, sendikalarımızca TRT den yüzde on nispetinde bir zam istenmiştir. Biz, TRT'nin teklif ettiği 6 lirayı bir zam olarak kabul etmiyoruz.

Radyolarda sanatçının işe alınması gibi bazı önemli konuların sözleşme düzeni ile belli kurallara bağlanması isteğimize TRT'nin uymaması, bu konularda, eskiden beri süregelen keyfi hareketlerin devam ettirilmesi anlamını taşımaktadır.»

Sendika üyeleri, her iki sendikanın Ar-İş adı altında birleşeceklerini belirttiler ve grev kararının TRT Kurumuna tebliğ edildiğini söylediler.

Mart ayı sona erdiği gün, gerek TRT Kurumu ile Ar-İş Sendikası arasındaki anlaşmazlık henüz çözümlenememişti.

Maden Federasyonu Etibank ile toplu sözleşme imzaladı

Mart ayı içinde iki ayrı sözleşme daha imzalayan Maden Federasyonu işçilere ücret artışı ve sosyal haklar sağladı

Mart ayı içinde, bir yandan grevler devam edip, diğer yandan da alman grev kararlarının uygulamasına geçilmesi beklenirken, uzun süredir devam eden toplu sözleşme görüşmelerinden de olumlu sonuçlar almanlar vardı.

MADEN FEDERASYONU ETİBANK İLE ANLAŞTI

Bunlardan biri de, Türkiye Maden İşçi Sendikaları Federasyonu ile Etibank arasında idi. Aralık ayından beri başlayan görüşmeler uyuşmazlıkla sonuçlandı. Ancak içinde bulunduğumuz Mart ayı ortalarında, Türk-İş'in de arabuluculuğu ile işveren Etibank, 11 bin işçinin yararlandığı sözleşmeyi imzaladı. Federasyon daha önce grev kararı almış, fakat uygulamaya geçmemişti.

kuruş ağırlık zammı kabul edildi. Sözleşme, erzak bedelini 325 kuruştan 400 kuruşa, çocuk zammını da 10 liradan 20 liraya çıkardı, yıllık ücretli izinler arttırıldı, evlenme ve ölüm yardımları kondu. Ayrıca işçiye kanuni yollukların dışında 7,5 lira da seyahat ücreti verilmesi kararlaştırıldı.

İKİ SÖZLEŞME DAHA...

Maden Federasyonu Mart ayında iki ayrı sözleşme daha imzaladı. Bunlardan biri Artova Koram Limited şirketi ile oldu. Ücretlere seyyanen 3 lira zam yapıldı, yemek parası 3,5 liraya çıkarıldı, diğer sosyal haklar da sağlandı.

Maden Federasyonunun Kasım ayından beri Türk Boraks Şirketi ile yürüttüğü toplu sözleşme görüş-

Bu konuda bir hayli çetin günler geçirildi. Maden Federasyonu, 12 Mart'ta bir bildiri yayınlayarak Şirketin tutumunu yerd, işçi haklarının mutlaka verilmesi gereğini savundu. Federasyon bu konuda şöyle diyordu :

«Türkiye Maden İşçi Sendikaları Federasyonu, asıl adı Boraks Consalited olan Türk Boraks Şirketine ait Emet Boraks Ocaklarında grev kararı almıştır.

Federasyonumuz, yıllardan beri yeraltı servetlerimizin ulusal çıkarlarımıza uygun olarak Devlet eliyle işletilmesi gerektiği tezini savunmaktadır. Özellikle yabancı şirketlerin, yeraltı servetlerimizi heder ettiği ve Türk ekonomisinin değil, yabancı ekonomilerin çıkarına uygun düşecek ölçüler içinde işlettiği artık herkes tarafından bilinen bir gerçektir.

Yabancı şirketler, sadece yeraltı servetlerimizi heder etmekle kalmamakta, aynı zamanda Türk işçisinin emeğini de sömürmektedirler. Bunun son ve açık örneği, Emet Boraks'larını işletmekte olan Türk Boraks Şirketinin tutumudur.

Dünya boraks piyasasını elinde tutan ve bu yüzden de Boraks üretimini kısıtlamak isteyen Boraks Consalited Şirketinin bir kolu olan Boraks Şirketi, isminin başına «TÜRK» demiş olmasına rağmen, tamamen yabancı sermayenin kontrolündedir.

Yıllarca, borakslarımızı işletmeyerek, dünya piyasasına çıkmamızı önleyen bu şirket, bu süre içinde Türk ekonomisini, telafisi imkânsız kayıplara uğrattığı yetmiyormuş gibi, bu defa da en olağan işçi haklarını vermek dahi istememektedir.

Toplu sözleşme düzenine girdiğimiz 1963 yılından bu yana geçen 7 yıl içinde yapılan bütün toplu sözleşmelerde git-tikçe gelişen ölçüler içinde sosyal haklar yer almaktadır. Artık ücretlerin yanı sıra sosyal haklar, çalışma hayatımızda bir örf ve adet halini almıştır. Bu şarta uymayan tek iş-

MADEN FEDERASYONU ETİBANK SÖZLEŞMESİ İMZA TÖRENİ

11 bin işçi yararlanıyor

İki yıl süreli sözleşme ile işçilerin günlük ücretlerine seyyanen 6 lira zam yapıldı, ayrıca günde 50

meleri de, Federasyonun aldığı grev kararını uygulamasından önce imzalandı.

yeri ise, Türk Boraks Şirketi-
dir. Bu şirket 1968 yılında 6
MİLYON, 1969 yılında ise, net
8 MİLYON lira kâr sağladığı
halde, bugüne kadar işçisine
en ufak bir sosyal hak dahi ta-
numamıştır. Son toplu sözleş-
mede de aynı tutuma devam
etmiştir.

Türkiye'de kendilerine çı-
kar sağlayan yabancı sermaye-
nin herşeyden önce Türk Çal-
ışma hayatının şartlarına say-
gılı olması gerekir.

Bu saygıyı duymayan ve
Türk ekonomisine hiçbir ya-
rar sağlamayan yabancı serma-
yenin ise yurdumuzda işi yok-
tur.

Bu yabancı şirketin işletti-
ği Emet Ocağının sınırında
Etibank tarafından işletilen
Emet Kolemanit İşletmesi var-
dır. Yanyana olan bu iki işlet-
meden Etibank'a ait olan da,
Emek, saygı görmekte, yeraltı
serveti ulusal çıkarlarımız göz-
önüne alınarak işletilmektedir.
Buna karşı Boraks Consalited'
in işlettiği ocakta ne ulusal çı-
karlarımız korunmakta ne de
işçi halkarına saygı gösteril-
mektedir.

Federasyonumuz, yabancı
sermaye elinde olan Emet Oca-
ğında Etibank'a geçmesine
her yönü ile büyük yararlar
sağlayacağı inancındadır.

Türk Boraks Şirketine ait
ocakta başlayacak olan grevi-
miz, Federasyonumuza bağlı
bütün sendikalar ve sayısı 100
bini bulan bütün maden işçile-
ri tarafından desteklenecek ve
mutlaka başarıya ulaştırılacak-
tır.»

ANLAŞMA OLDU

Bildirinin yayınlanmasından 14
gün sonra işveren, Maden Federas-
yonunun isteklerini kabul ettiğini
bildirdi ve sözleşmeyi imzaladı.

İki yıl süreli sözleşme ile, gün-
lük ücretlere seyyanen 5 lira zam
yapıldı, çavuş başçavuş ve ustaba-
şılara ayrıca 3 lira verilmesi karar-
laştırıldı. Bunun dışında 240 kuruş
yemek ücreti, 10 lira çocuk parası,
doğum ve evlenme yardımları ve-
rilmesi kabul edildi.

TARIM-İŞ YÖNETİCİLERİ İMZA TÖRENİNDE

Tek imkânları toplu sözleşme

TARIM-İŞ 10 BİN İŞÇİYE DAHA SOSYAL HAKLAR SAĞLADI

Uzun süre devam eden Tarım-
İş Sendikası ile Devlet Üretme
Çiftlikleri arasındaki toplu sözleş-
me görüşmesi 24 Mart'ta sonuçlan-
dı ve 10 bin tarım işçisi ücret artışı
ve sosyal haklara kavuştu.

İşkolu ve işyeri esasına göre
yapılan toplu sözleşmeden 6 000'i
mevsimlik işçi olmak üzere, 10 bin
tarım işçisi yararlanıyor.

Toplu sözleşme görüşmelerinde
varılan anlaşmaya göre, tarım işçi-
lerine seyyanen ayda 150 lira zam
yapılacak, ayrıca yılda iki ikrami-
yenin dışında 550 lira prim verile-
cek. Toplu sözleşme ile ücret ar-
tışlarının yanı sıra, sosyal haklarda
da artış kaydedildi. Buna göre,
hafta tatili ve bayramlarda çalışıl-
ması halinde çift yövmiye ödene-
cek işçiye, doğum yardımı olarak
200 lira, yemek parası olarak da
günde 450 kuruş verilecek. İşçiye
verilmekte olan elbise bedeli 450
liraya çıkarıldı, hastalığı hâlinde
tedavi ve ilaç masraflarının işveren
tarafından ödenmesi ve istirahatli
olduğu sürece iş akdinin feshedile-
memesi gibi hükümler yer aldı.
Sözleşmede, yıllık ücretli izin sü-
releri ve kıdem tazminatı da arttı-

rıldı.

Devlet Üretme Çiftliklerinin
çalışma şartları ve işin bünyesin-
den doğan iş süreleri ve iş disipli-
ni konularında da sendika ile işve-
ren tam bir anlaşmaya vardı.

TARIM-İŞ GENEL BAŞKANININ DEMECİ

Tarım işçilerinin yeni toplu
sözleşmesi ile ilgili olarak, Türkiye
Tarım-İş Sendikası Başkanı Binali
Yağışan şunları söyledi :

«Tarım işçileri, İş Kanunu
kapsamına alınmamış, her tür-
lü kanun himayesinden yoksun
insanlardır. Tarım işçileri, ço-
ğu yerde ve çoğu zaman, orta-
çağ artığı şartlarda çalışmak
zorunda bırakılırlar. Çalışma
şartlarının tesbitinde işçinin en
ufak bir söz hakkı dahi yok-
tur. Tek taraflı olarak, işve-
renlerin tesbit ettikleri şartla-
ra uymak zorunda bırakılmış-
lardır. Güneşin doğmasıyla
başlayıp, batmasına kadar de-
vam eden çalışma süresi içinde
bir tarım işçisinin, işverene
sağladığı yüksek kazanç kar-
şı, elde ettiği ücret, karnını
doyurmaya bile yetmemekte-
dir. Toprak sahibinin bu yük-
sek kazancı, bir dokunulmazlık
sınırı içinde, vergiden muaf tu-

tulurken, bu kazancın asıl yaratıcısı tarım işçisinin durumu tam bir kayıtsızlıkla karşılanmaktadır.

Tarım-İş Sendikası olarak, yaptığımız toplu sözleşmelerle, tarım işçilerinin çalışma şartlarında olsun, ücretlerinde olsun ileri haklar sağlamaktayız. Ancak, henüz teşkilatlanmamış milyonlarca tarım işçisinin bulunduğu dikkate alınacak olursa, Tarım İş Kanununun bir an önce gerçekleştirilmesinin lüzumu ortaya çıkar.

Tarım İş Kanunu tasarısının hazırlandığı bugünlerde, tasarıda yer alması gereken birçok esası, Devlet Üretme Çiftlikleri Genel Müdürlüğü ile yaptığımız bu toplu sözleşme ile gerçekleştirmiş bulunuyoruz.

Temennimiz, ilgililerin, Tarım İş Kanunu Tasarısını, bu sözleşmenin esasları içinde ve tarım işçisinin de insanlık hayatına yaraşır bir yaşayış seviyesine hakkı olduğunu düşünerek yeniden düzenlemeleridir.»

AĞAÇ-İŞ SENDİKASININ SÖZLEŞMESİ

Ağaç-İş Sendikası İstanbul'da kurulu Teknik Fırça ile Aslanlı Korniş işyerleri ile iki yıl süreli sözleşmeler yaptı. 100 işçinin yararlandığı bu sözleşmelerden yövmiyelere seyyanen 3 lira zam, 3 lira yemek ücreti, çocuk parası ve diğer sosyal haklar alındı.

BASIN-İŞ MİLLİ EĞİTİM BASİMEVİ İLE ANLAŞTI

Türkiye Gazeteciler ve Basın Sanayii İşçileri Sendikası (BASIN-İŞ) bir süredir devam ettirdiği Milli Eğitim Basımevi sözleşmesini Mart ayı sonlarında imzaladı.

Ücretlere kademeli olarak yüzde 10, 15 ve 20 arasında zam yapılan sözleşme ile ayrıca 15 lira çocuk parası, 3 lira yemek parası, 300 lira doğum, 800 lira evlenme, 350 lira ölüm yardımı alındı, ücretli izinlerde kıdeme göre artış yapıldı.

Kanunlar

İşçi Yardımlaşma Kurumu Kanun (İYAK) teklifi Mecliste

Parlamentonun geçen devresinde «kadük» olan teklif, bu devre dokuz işçi milletvekili tarafından yeniden yapıldı

Parlamentonun geçen döneminde «kadük» olmuş bir teklif vardı; İşçi Yardımlaşma Kurumu Kanunu (İYAK). İşçilerin, konut, kredi, öğrenim bursu isteklerini karşılayabilecek ve işçi pazarları kurulmasını sağlayacak bu teklif, Mart ayı başlarında dokuz işçi milletvekili tarafından yeniden Millet Meclisi Başkanlığına verildi.

Telkifte imzası bulunan Tesiş Federasyonu Başkanı Kayseri

ENVER TURGUT

İYAK'ın ana hatlarını açıkladı

Milletvekili Enver Turgut, sekiz arkadaşları ile birlikte hazırladığı teklifin ana hatlarını basına açıkladı, «İdari ve mali bakımdan özerk bir kuruluş olacak İYAK, işçilere emeklilik, malûliyet ve ölüm yardımları yapacak, kısaca sosyal güvenlikleri yönünden işçiler için ikinci bir teminat müessesesi olacaktır» dedi.

YURT ÇAPINDA FAALİYET

Turgut'un bu konuda verdiği

bilgiye göre, Ordu Yardımlaşma Kurumuna benzer bir hüviyete sahip olacak İYAK, yurt çapında faaliyet gösterecek, işçi pazarları kuracak, işçi konutları yaptıracak, işçilere kredi, çocuklarına da öğrenim bursu sağlayacak.

Teklif, İşçi Yardımlaşma Kurumu için, işçilerin aylıklarından yüzde 2,5 oranında bir kesinti yapılmasını, ayrıca Sosyal Sigortalar Kurumunun da belli bir oranda katkıda bulunmasını öngörüyor.

EKONOMİK VE SOSYAL YÖNDEN ÖNEMİ

Gelişmekte olan ülkelerin, ekonomik ve sosyal yönden yaşantılarında önemli bir yeri olan çeşitli kurumlar vardır. Bunlardan biri de, şüphesiz, Ordu Yardımlaşma Kurumudur. Sermaye birikiminin sağlanması, küçük tasarrufların ekonomik hayatımıza aktarılması ve çeşitli sosyal hizmetleri bakımından Ordu Yardımlaşma Kurumu, kendisini kabul ettirmiş bir müessesedir.

Büyük işçi kitlelerinin sosyal güvenlikleri, Sosyal Sigortalar Kurumunca karşılanmasına rağmen, bugün gündümüze uygun her türlü sosyal hizmeti yerine getirdiği iddia edilemez. Bu nedenledir ki, Türk-İş, Ordu Pazarları gibi, yurt çapında faaliyet gösterecek bir «İşçi Pazarı» kurulması fikrini benimsemiş, bu konuda ciddi çalışmalar yapıyor.

ÜRKENLER

İşçi Yardımlaşma Kurumu (İYAK) adı altında hazırlanan teklif, Parlamentonun geçen dönemin-

BÜYÜK MAGAZALARIN VİTRİNLERİ...

Ya daha önceki fiyatlar

de işçi milletvekilleri aracılığı ile Meclise intikal ettirildi.

Teklifin Meclise verilmesinden kısa bir zaman sonra, bazı çevrelerin şiddetli tepkisi kendisini gösterdi. Aslında beklenmeyen bir tepki değildi bu... Bütün Türkiye'ye yayılacak işçi pazarları, elbette bazı sermayedarları ürkütecek ve teklife karşı çıkacaklardı. Nitekim böyle oldu. İddialarının temeli ise gayet zayıftı: «Demokratik bir hareket içinde mecburi kuruluşlar yer alamaz. Olsa olsa bu kabil kuruluşlar ihtiyaridir...»

Aslında bu iddiayı okuyanlar, söylemek istenenlerin altındaki gerçeği kolaylıkla sezebiliyorlardı. İşçi pazarları kurulduğunda, işçiler bu pazarlardan alış-veriş etmeye başlayacaklar ve «aracı» olarak, havadan para kazanmaya alışmış olanların kazançları, geniş ölçüde azalacaktı. Çünkü, işçi pazarları, satacakları tüketim maddelerini doğrudan doğruya üreticiden alacaklar aracılıları ortadan kaldıracaklardı. Oysa, bugün yurdumuzda piyasaya hakim olan aracılar, üreticiden al-

dıkları bir malı, elden ele devrede rek, tüketiciye intikal edene kadar yüzde 100'e yakın bir kâr sağlıyorlardı.

Zaman zaman büyük kentlerimizde görülen «ucuzluk» kampanyalarının altında yatan bir gerçek vardır. Vitrinler, «büyük fırsat»,

1967 YILINDA TÜRK-İŞ DERGİSİNİN İYAK İLE İLGİLİ KAPAĞI

«ucuzluk», «fırsatı kaçırmayınız», «damping», yazılılarıyla baştan başa donatılır. Onbeş gün önce 100 liraya sattığı bir malın etiketine kocaman bir çarpı işareti koyup 60 liraya satanların bundan zarar ettiklerini söylemek imkânsızdır. Bu büyük «çarpı» işaretleri, halkın uzun süre nasıl bir alış-verişe zorlandıklarının tipik örneği idi.

İşte bütün korkuları budur bazı sermaye çevrelerinin, bunun için İYAK'ın karşısına çıkmışlardır...

BATI ÜLKELERİNDEN ÖRNEKLER

Demokratik hareket içinde bu gibi kuruluşların olmadığını iddia edenler, batı ülkelerinden habersiz olamazlar. 1950 yılından önce, Fransa'da 2000, Belçika'da 3400 Yardımlaşma Sandığı faaliyette idi ve çoğunluğu da mecburi olarak kanunla kurulmuşlardı. Bu iki ülkeye, İngiltere ve İtalya'yı da ekleyebiliriz.

İYAK TASARISI

İşçi Yardımlaşma Kurumu (İYAK) teklifi gerçekleştirildi takdirde, karşılıklı dayanışma yolu ile üyelerine sosyal yardım hizmetleri de çok dar olan istihdam hacmini getirecek, biriken fonları, ülkemizde çok dar olan istihdam hacmini genişletici yatırımlara yönelerek işsizliğe büyük ölçüde yardımcı olacaktır.

Teklif göre, Kurum üyelerine, malûliyet, yaşlılık, ölüm ve evlenme yardımları ile işçi meskenleri kredisi, verecek, işçi pazarları kuracak, öğrenci yurtları açacak ve işçi çocuklarına yurt içi ve yurt dışı öğrenci bursu sağlayacaktır.

Teklifin, Kurumun yapacağı yardımlar bölümündeki maddeleri şöyledir :

MADDE 16. — Kurumun yapacağı yardımlar :

Kurumun, üyelerine yapacağı yardımlar :

1. Malûliyet yardımı,
2. Yaşlılık yardımı,
3. Ölüm yardımı,
4. Evlenme yardımı,

Yardımlar bir defaya mahsus olmak üzere toptan yapılır.

MADDE 17. — Malûliyet yardımı :

Sosyal Sigortalar Kanu-

nunca malûl sayılanlardan en az 3.000 gün kesenek ödemiş bulunan üyeye, bir defaya mahsus olmak üzere 10.000 lira ödenir.

MADDE 18. — Yaşlılık yardımı :

Sosyal Sigortalar Kurumunun yaşlılık sigortası hükümlerine göre tahsise hak kazanmış ve Kuruma en az 5 000 gün kesenek ödemiş bulunan üyeye bir defaya mahsus olmak üzere 15 000 lira ödenir.

MADDE 19. — Ölüm yardımı :

Kuruma en az 3 000 gün kesenek ödemiş bulunan üyenin ölümü halinde bakmakla mükellef olduğu eş ve çocukları yoksa aynı durumda olan anne ve babasına, Sosyal Sigortalar Kanunundaki orana göre bir defaya mahsus olmak üzere, toplam olarak 10 000 lira ödenir.

MADDE 20. — Evlenme yardımı :

Evlenme dolayısıyla işlerinden ayrılan kadın üyelerin kesenekleri toplamı aynen geri verilir.

MADDE 21. — Keseneklerin iadesi :

17, 18, 19 ve 20 nci maddelerde belirtilen en az kesenek ödeme gün sayısı şartlarını yerine getirmemiş bulunan üyeler ile, bu üyelerden ölenlerin 10 ncu maddede belirtilen hak sahibi kimselerine ve bu şartları yerine getirmeden üyelik vasfını kaybedenlere 55 yaşını doldurduğunda,

Bu kanun gereğince, kuruma yatırılmış bulunan kesenekleri aynen geri verilir.

MADDE 22. — İşçi meskenleri kredisi :

Kurum, kuruluşunu takiben beşinci yıldan sonra malî gücünün müsaadesi nisbetinde mesken kredisi verebilir.

Kredinin nasıl ve hangi ölçülerde verileceği çıkarılacak tüzükte belirtilir.

DAMPİNG, UCUZLUK, BÜYÜK FIRSAT...

Piyananın durumu bu..

cak tüzükte belirtilir.

MADDE 23. — Pazarları :

Kurum, beş yıllık bir program hazırlayarak işçi pazarları açılacak yerleri tayin eder, mümkün ve faydalı olan her yerde işçi pazarları açmak üzere gereken çalışmaları yapar.

Ancak, en az 3 000 işçi çalıştıran her yerde, incelemeler aksini zaruri kılmadıkça işçi pazarları açılır.

MADDE 24. — Talebe yurtları ve burslar :

Kurum, talebe yurtları açmaya, üyelerin tahsil çağındaki çocuklarına verilecek yurt içi, yurt dışı tahsil ve staj bursları tesis etmeye ve bu sahada her türlü sosyal ihtiyaçları karşılamak için gerekli teşebbüslerde bulunmaya yetkilidir.

Kurum fonlarının işletilmesi de, onbeş yıllık derinliğine hazır-

lanmış ve plan içinde beşer yıllık planlara göre yapılacak, menkul ve gayrimenkul mallarla, senet ve tahvil alınacak, şirketler kurulabilecek.

İşçi Yardımlaşma Kurumu; Genel Kurul, Yönetim Kurulu, Denetim Kurulu ve Genel Müdürlük organları ile yönetilecek.

EMEKLİLERİN FERYADI

Yıllar yılı çalışan, ancak başını sokabilecek bir konuta sahip olmayan emekli işçilerin feryadı, İYAK'ın kanunlaşması ile son bulacak. Hayatım güç şartlar içinde geçirdirenler geçtiğimiz ay içinde yaptıkları basın toplantısında, konut sorununa ve hergün artan hayat pahalılığına karşı tedbirler alınmasını ve sosyal haklardan yararlanmalarını istediler.

Haklı ve haklı olduğu kadar da mutlaka yerine getirilmesi gerekli istekler...

HER KÖŞE BAŞINDA BİR İNŞAAT...
Ama fiyatları

Ekonomi

Pahalılık ve sıkıntı

Metal-İş Federasyonu bir bildiri yayınlayarak piyasadaki ham madde sıkıntısının bir an önce giderilmesini istedi.

Bir yıl öncesine kadar 70-80 bin liraya satılan apartman daireleri, bugün alabildiğine yükseliyor ve fiyatlar 120-150 bin liraya kadar çıkıyor.

Bu artış neden?

İlgililere sorarsanız, işçilik artıyor, demir, çelik ve buna benzer ham madde yokluğu yüzünden karaborsa piyasaya hakim. İki yıl önce günde 15-20 lira alan bir işçi bugün de aynı ücretle çalışıyor, ama demir ve çelik fiyatları öyle mi?

Fabrika fiyatı 180-190 lira olan demir, piyasada 340-380 lira arasındadır. Ancak piyasayı elinde tutan karaborsa. Bu yüzden de demir fiyatı bir hayli farklı. Fabrikada iki lira ucuza demir dururken karaborsadan alınmasının nedenini anlamak bir hayli güç. Ancak bu işte de dönen dolapların olduğunu unutmamak gerek.

HAYALİ TAHSİSLER

Demirin karaborsaya düşmesi, bir bakıma hayali tahsisler yüzünden oluyor. Elllerinde büyük arsaları olanlar, çizdirdikleri planlarla fabrikaya müracaat ederek tahsis isteğinde bulunmakta ve zamanı gelince de bunları çekmektedir. Birkaç kişinin uyguladığı bu «tahsis oyunu» sayesinde stoklarda büyük bir azalma görülmektedir. Asıl ihtiyaç sahipleri ise, «tahsisçiler»in koydukları fiyatlarla demir almak zorunda kalmaktadırlar. Bu oyun iki yıldan beri devam edip gidiyor...

HAM MADDE YOKLUĞU

Sıkıntının çekilmesinin bir başka nedeni de, ham madde yokluğu.

Bu konuya Metal-İş Federasyonu yayınladığı bir bildiri ile şu şekilde değiniyor :

«Federasyonumuza muhataf özel sektör işyerlerinde sanayinin gerektirdiği ham madde sıkıntısı had safhaya ulaşmış bulunmaktadır. Zamanında alınmayan tedbirler Odalar Birliği içindeki sürtüşmeler devam eden sandalye kavgaları ve hükümet buhranları yurdu-muzdaki metal sanayii ile ilgili özel sektör işyerlerinde ham madde sıkıntısını artırmış ve ham madde yokluğu ile ithal güçlükleri bu iş yerlerinde çalışan işçilerin tensikata tabii tutulmasına yol açacak bir seviyeye gelmiştir.

Özellikle demir, çelik ve buna benzer işyerlerinde ham madde yokluğunu fiilen tesbit etmiş bulunmaktayız.

Sanayi Bakanlığı ile bütün ilgilileri daha fazla vakit geçirmeden tedbir almaya, devlet sektöründeki ham madde yetiştirmediği takdirde acil kotadan ithal yoluyla ham madde teminine davet etmeyi kaçınılmaz bir görev saymaktayız.

Ham madde yokluğu giderilmediği takdirde, meydana gelecek krizin sorumlusu za-

KAYA ÖZDEMİR

Metal-İş uyarıyı yaptı

İNŞAATTA BEKLEYEN DEMİRLER

Her kula nasip olmaz

manında tedbir almayan ve vaki taleplere kulak asmayanlar olacaktır.»

BAKANIN DEMECİ

Bu konuya Sanayi Bakanı Selahattin Kılıç, geçtiğimiz ayın son günü, Karabük'e yaptığı bir gezi sırasında durdu. Bakan verdiği demecinde yurttan çekilmekte olan demir ihtiyacının giderilmesi için geniş tedbirlerin alındığını söylüyordu.

Bakan, demir-çelik ihtiyacı ve tevzii konusunda, «sorumsuz kişilerin ve basının yazdıklarının hakikatle hiç bir ilgisi olmadığını» iddia ediyor ve şöyle diyordu :

«Daha önce alınmış olan tedbirlerin bugüne kadar olan tatbikatı şöyle olmuştur. Yurdumuzun 1970 ihtiyacı gözönüne alınarak tesbit edilmiş bulunan 180 bin ton ithalattan bugüne kadar 67 bin tonuna ait mukaveleler resmi ve özel sektör tarafından yapılmıştır. Bu miktarın 50 bin tonuna ait transfer fiilen yapılmış olup en kısa zamanda ithal edilmesi için gerekli tedbirler alınmıştır. Önümüzdeki günlerde gelecek olan cem'an 20 bin ton pik mart ayı içinde ihtiyaç sahibi sanayicilere kapasiteleriyle orantılı olarak dağıtılmış

olacaktır. 1970 yılı demir ihtiyacımızın karşılanabilmesi için ithaline karar verilmiş olan 350 bin ton kütük demirin 105 bin tonuna ait miktarı mukaveleyle bağlanmış, bugüne kadar 6 bin tonu gelmiştir. Mütebaki 99 bin ton peyderpey gelmektedir.»

PİYASA NE ALEMDE?

Bakanın Şubat ayı sonlarında verdiği bu demecine göre, Mart ayı içinde piyasada demir sıkıntısı kısmen önlenmiş olacak, ihtiyaç sahipleri de tahsisten demir çekebilme imkanına kavuşacaklardı. Ama bütün bunlara rağmen, Mart ayı sona ererken, piyasadaki demir fiyatı yine 340-380 lira arasında. Yani değişen bir şey yok...

ETE BOYKOT

Türk-İş Üçüncü Bölge Temsilciliği ile Türk Kadınlar Birliği İzmir Şubesi, Mart ayı ortalarında ortaklaşa düzenledikleri bir basın toplantısında, eti boykot etme kararı aldıklarını açıkladılar.

Türk Kadınlar Birliği İzmir Şubesi Başkanı Zehra Tara, ev hanımlarının fazla fiyatla satılan etin yanı sıra, gıda maddelerini de boykot edeceklerini bildirdi ve şöyle dedi :

«Bazı gıda maddelerinin anormal fiyatlarla satılması ve et fiyatının yükselmesi, başta ev hanımlarını olmak üzere bütün İzmirliyi etkiliyor.»

Türk-İş Üçüncü Bölge Temsilcisi Şükrü Gülmeriç ise, belediyenin tutumunu yererek «belediye fazla fiyatla gıda maddesi satan esnafı cezalandırmıyor» dedi.

Gülmeriç ayrıca, hükümetin gıda maddeleri konusunda tedbir almasının zorunlu olduğunu belirtti ve ağır ceza müeyyideleri getirecek bir kanun çıkarılmasını istedi.

Türk-İş Üçüncü Bölge Temsilciliği ile Türk Kadınlar Birliği İzmir Şubesinin bu uyarmasına İzmir Kasaplar Derneği Başkanı da uydu ve cepleri suçladı. İzmir Kasaplar Derneği Başkanı Rahmi Oral, et fiyatlarının özellikle dana etinin 13 liraya yükselmesinin sorumluluğunun ceplere ait olduğunu ileri sürdü ve «Ete boykot kampanyasına cepleri mağup etmek için biz de katılacağız. Yarından itibaren dana eti satmayacağız.»

İzmir'de ete boykot 11 Mart'ta başladı ve etkisini biraz olsun gösterdi.

AYAKKABI FİYATLARI ARTIYOR

İzmir'de ete boykot edilirken, İstanbul'da da bir demec veren Deriş Sendikası Genel Sekreteri Adnan Gürkule, ayakkabı fiyatlarının her geçen yıl süratle arttığını, buna karşılık işçi ücretlerinin son onbeş yıl içinde büyük bir değişikliğe uğramadığını söylüyordu.

Gürkule, Türkiye'de en sık ayakkabı fiyatının malzeme ve işçilik dahil 90 lirayı geçmediğini, fakat böyle bir ayakkabının piyasada 200 liraya yakın fiyatla müşteri bulduğunu açıklıyor, «dükkan sahiple-

BİR AYAKKABI VİTRİNİ

Fiyatlara dikkat...

ri faturaya itibar etmeyip bir ayakkabıdan 60-70 lira arasında kâr sağlamaktadırlar. Ayakkabılar sınıflandırılmalı ve narh konmalıdır» diyordu.

Sağlık

İlaçlar bozuk çıkıyor

Sağlık-İş Sendikası bu konuda uyarı yaptı...

G eçtiğimiz ay içinde toplanan Yüksek Sağlık Şurasında bir konuşma yapan Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı Vedat Ali Özkan, ilaç laboratuvarlarından alınan tahlil sonuçlarının pek iç açıcı olmadığını söylüyor ve «Şimdiye kadar tahlile tabi tuttuğumuz ilaçlardan yüzde 30'u bozuk evsafa çıkmıştır» diyor.

Yıllar yılı halkın şikayet konusu olan ilaçların, yüksek fiyatlarla satılması yanında bir de, evsafının bozuk olması, halk arasında büyük bir tepki ile karşılanmaktaydı. Ancak konunun yetkili bir kişi tarafından ortaya atılması, duyulan endişeleri biraz olsun hafifletmiş oldu. Nihayet Sağlık Bakanı da bu «başibozuk» duruma el koyma zorunluğunu hissetmişti.

BİR SAĞLIK İŞÇİSİ GÖREVİ BAŞINDA
Sabahın 7'sinden akşamın 8'ine kadar

SAGLIK BAKANI: "451 İLÂCIN % 30'u BOZUK,,

Sağlık

İlaç oyunu

Meclis «İlaç Araştırma Komisyonu» raporu ne zaman ele alınacak?

M illet Meclisinin «ilaç endüstri-sinin sosyal, sağlık ve ekono-

■ Özkan «Bozuk ilaçları piyasaya sürülenler hakkında adli kovuşturma açıldığını» söyledi...

ANKARA, ÖZK

Y ÜKSEK Sağlık Şurasında dün bir konuşma yapan Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı Vedat Ali Özkan, «Sağlık kuraflarına aykırı şekilde çalıştıkları için bir süre öne

SAĞLIK BAKANI AÇIKLIYOR

Sonu ne olacak?...

KAPATILAN LABORATUVARLAR

Sağlık Şurasının toplanmasından bir ay kadar önce, gazetelerin birinci sayfalarını, halkın da ilgisini çeken büyük haberler kaplıyordu. 31 laboratuvar, bozuk evsafa ilaç imâl ettiklerinden dolayı kapatılmışlardı. Bu işlem, Sağlık Bakanlığı tarafından emirle yapıyordu. Türkiye'deki bütün ilaç laboratuvarlarında genel bir kontrole girilmiş ve alınan 451 ilaç tahlile tabi

tutulmuştu. Bunlardan 31'inin bozuk olduğu tespit edilerek laboratuvarlar kapatılmıştı. Halkın sağlığı ile oynayan, bir kaç kuruş fazla kazanma pahasına piyasaya «kocakarı ilaçları» misali ne olduğu belirsiz şeyler süren bu laboratuvarlar adliyeyle verilmisti.

Şimdi herkes, Sağlık Bakanlığının bu «cesaretli» tutumunun sonucu bekliyordu.

SAĞLIK-İŞ SENDİKASI UYARIYOR

Mart ayı başlarında toplanan Sağlık-İş Sendikası Genel Kurulunda ilaç konusu önemle ele alınıyordu. Sendikanın çalışma raporunda bu konuda şöyle deniyordu :

«İlaç sanayimiz büyük bir başiboşluk içindedir. Yurttaşın fazla para ödeyerek tedavi gücü az ilaçları almak zorunda bırakıldığı, yabancı sermayenin Türk ilaç endüstrisine hakim olduğu komisyonca tespit edilmiştir. Raporla, ülkemizde ilaç üreten 120 firma bulunduğu bu firmalardan 13'ünün yabancı olup ilaç üretiminin yüzde 500'sinden fazlasını ellerinde tuttukları ifade edilmektedir. Yine rapora göre, ham madde yüzünden tamamen dışa dönük olan ilaç sanayimiz ambalajlamadan öteye geçen bir hizmet görememektedir. Ham madde

ithalatı 1967 yılında 230 milyon lira olup 1970 yılında bu rakamın 300 milyon lirayı aşacağı sanılmaktadır.»

DEĞİŞEN

BİRŞEY YOK...

Sağlık Bakanlığının büyük yankılar vandıran tutumu, basının yaptığı yayınla da gittikçe güçleniyordu. Ama aradan geçen günler, değişen birşeyin olmadığını gösteriyordu. Gazetelerin iç sayfalarına göz atınlara, güneşli ilaç laboratuvarlarının ilânlarını görmekteydiler. Bu ilânlarda, Sağlık Bakanlığı kontrolü sonucu kapatılmış laboratuvarların yine açılmakta olduğu, tahlillerin olumlu sonuçlandığı belirtiliyordu. Demek ki, fırtına «bir bardak suda» koparılmıştı.

İlaç, halk sağlığının en başta gelen ve üzerinde titizlikle durulması gereken bir konu. Sağlık Bakanlığının bu yoldaki tutumu bu bakımdan ilgi ile izlendi, hatta desteklendi. Ancak, gereken hassasiyet ve takipçilik görevi gereğince yerine getirilmediği içindir ki, yine eski haline terkedilmiş oldu.

NEYLEYİM KÖŞKÜ

İÇİNDE YARIM OLMAYINCA

«Neyleyim köşkü, sarayı; içinde salınan yarım olmayınca...» diyor du bir sağlık işçisi. Sabahın 7'sinden akşamın 8'ine kadar çalışıp ona «memur» denen işçi...

Haklıydı bu işçi. Sağlık Bakanı şu kadar hastane ve sağlık tesisi açıldı derken, içinde doktoru ve

HERŞEY İNSAN SAĞLIĞI İÇİN...

Personel politikası yerinde sayıyor

sağlık personeli olmayan ve halkın hizmetinden uzak bulunan tesislerden bahsediyordu herhalde. Kuru bir bina sağlık yönünden ne getirebilirdi halka... Sağlık işçisinin dediği gibi «Neyleyim köşkü, sarayı; içinde salınan yarım olmayınca...» çalışma raporunda bu konuya da değiniliyor ve şöyle deniyordu :

«Sosyalize bölgelerde net 4 bin lira ve diğer avantajlara ilâf etmeyen 2 bine yakın doktorumuzun emeklerini dış ülkelerde değerlendirmelerini kınıyoruz. Doktorluk mesleğini bol kazanç getiren işler aramada görenlere katılmıyoruz. Doktorlar mesleklerine uygun tarzda memnun edilmelidir. Fakat az para veriliyor diye hastaları göz göre göre ölüme ter-

ketme tutumunun ülvi mesleği gölgeleyeceği unutulmamalıdır.»

ÖZEL HASTANELERİN DURUMU

İlaç ve personel politikası kadar, özel hastanelerin durumu da pek iç açıcı değil. Sadece kâr amacı güden bu sağlık tesisleri bir klinikten farksız. Sağlık-İş raporunda özel hastaneler için şöyle deniyordu :

«Özel hastanecilik yürekler acısıdır. Özel sağlık işyerlerinin çoğu klinikten farksızdır. Amaca uygun çalışmamaktadır. Özel hastaneciliğe karşı değil, ama kendi çıkarları bakımından hastayı ve çalıştırdığı işçileri sömürmek isteyenlerle mücadelemiz devam edecektir.»

GÜÇ BİR GÖREV

Aylığı 300 liraya

POSTA GREVİNDE ASKERİ ARAÇLAR

Olağanüstü halin gereği

Dünyada

Amerika'da posta grevi

Mart ayı ortalarında Amerika'da başlayan «Posta Grevi»nin bütün hizmetleri aksatması üzerine Başkan Nixon olağanüstü hal ilan etti.

Posta hizmetlerinin yerine getirilmesinde askeri birlikler görevlendirildi ve 2500 asker, New-York postanelerinde altı günlük grev sırasında çalıştı. Bunun yanı sıra, 16 bin

ulusal muhafızın gerektiğinde görev başı yapmak üzere hazır beklemeleri emri verildi.

Başkan Nixon, bu kararı alırken, «kanunun kendisine tanıdığı haklardan» yararlandığını söyledi.

FRANSA'DA 24 SAATLİK BASIN GREVİ

Fransız Gazeteciler Sendikası, basın işkolundaki işveren sendikası ile yaptığı sözleşme görüşmelerinde olumlu sonuç alına-

maması karşısında 16 Mart'ta 24 saatlik grev yaptı.

Gazeteciler Sendikası, hayat pahalılığını karşılamak üzere kendilerine her yıl verilmekte olan zamların dışında yüzde 12 ücret artışı ve haftada beş gün çalışma istediler.

İşveren sendikasının ise ancak yüzde 8 oranında bir artışı kabul edebileceğini bildirmesi üzerine Fransadaki gazeteler 24 saat çıkmadılar.

POSTA GREVİNDEN RESİMLER

Amerikan posta işçilerinin grevi halk tarafından da desteklendi. Resimde grevci işçiye moral veren New-York'lular...

Grev yüzünden biriken mektuplar bir asker tarafından tasnif edilirken...

Olağanüstü hal ilânından sonra posta çuvalları ulusal muhafızlar tarafından taşınırken...

Amerika'da Demiryolcuların grevi...

Amerika Birleşik Devletleri Demiryolları Atölyeleri İşçi Sendikaları, Mart ayı başında 16 aydır devam eden toplu sözleşme görüşmelerinin sonuç vermemesi üzerine grev kararı aldılar.

Demiryolu atölyelerinde çalışan makinist, elektrikçi ve kazancılarla metal işçilerini temsil eden dört sendikanın 45 bin işçisi greve katılacaklar.

1969 yılı sonunda, görüşmelerde birçok noktada görüş birliğine varılmasına rağmen, işkollarından bazıları ile şirket arasında anlaşma sağlanamadı.

NIXON'UN MÜDAHALESİ

Sendikanın grev kararı alması üzerine, Başkan Nixon, kongreye bir mesaj gönderdi ve grevin derhal önlenmesini istedi. Grevi önlemenin tek yolu, Kongre'nin bu yolda alacağı karar.

Nixon'un mesajı üzerinde bir gün sonra toplanan Kongre, genel grev anlamındaki demiryolcuların bu grevini 37 gün erteledi ve imzalanmak üzere Beyaz Saray'a gönderdi. Nixon da kararı derhal imzadan çıkardı.

Başkan Nixon, iş uyuşmazlığına çözüm getiren bir kanun tasarısı hazırlamak üzere danışmanlarını görevlendirdi. 37 günlük erteleme süresi içinde tasarının son şeklini alması bekleniyor.

İTALYA'DAKİ HÜKÜMET BUHRANI VE İŞÇİ AFFI

İtalya'da uzun süreden beri devam eden hükümet bühranının giderilememesi nedenleri arasında, hükümeti kurmakla görevlendirilen Aldo Moro'nun karşılaştığı en büyük sorun, geçen yılki işçi tensikatından sonra çıkarılması istenen işçi affı.

Dörtlü merkez sol koalisyonu yetkililerinin bu konuda yaptıkları görüşmelerinde henüz bir sonuç alınmadı. Bühranın çözülmesi, siyasi çevrelerce pek yakın görülüyor.

ICFTU'nun 1 Mayıs mesajı

«Gücümüz, sayımızda yatıyor; silahlarımız yara-
tacağımız dayanışma ve güçlendireceğimiz bağları-
mızdır. Bu ideallerde birleşmiş olarak her geçen
gün daha iyiyi, daha ileriye yaratmak için çaba
sarfedeceğiz...»

Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederas-
yonu (ICFTU) 1 Mayıs işçi bayramı münase-
betiyle yayınladığı mesajında, «Uluslararası
hür işçi hareketinin savaş tehlikesi ve sefaletle karşı
mücadelesine geçmiş yıllarda olduğu gibi, büyük
bir dikkatle devam edeceğini» bildirmiştir.

1970'lerin teknik gelişme alanında dünyaya
önemli yenilikler getirdiğini kaydeden ICFTU, bu ge-
lişmenin insanlığın karşı karşıya bulunduğu «ekono-
mik anarşiyi» ortadan kaldıramadığını işaret etmek-
te, «açlık, işsizlik, yükselen fiyatlar işçi ücretlerini
tehdit etmektedir» demektedir.

ICFTU mesajında şöyle diyor :

«Ekonomik güçlerin karşılıklı mücadelesinin
yarattığı anarşi demokratik şekilde kontrol al-
tına alınmalıdır. Kar amacına yönelen ekono-
mik savaş, yerini ekonomik ve sosyal işbirliğine
için uluslararası alanda yapılacak işbirliğine
terk etmelidir. Tüm kalkınma plânlarında
sosyal ihtiyaçlara öncelik tanınmalı, hür sen-
dikacılık hareketine, dünya para durumunu
ve dünya ticaretini istihdam seviyesini ve ha-
yat standartlarını etkileyen kararların alınma-
sında söz hakkı verilmelidir. Bu, günümüzde
herşeyden daha acil bir ihtiyaç niteliği taşı-
maktadır. Çünkü geleneksel ticaret düzeni ve
temel ekonomik ilişkiler bugün, her zamankin-
den daha hızlı bir şekilde değişmektedir.»

ULUSLARASI BAĞLAR GÜÇLENMELİ

İşçileri ilgilendiren kararların günümüzde ulusal
seviyenin üstünde alınmağa başladığını hatırlatan
Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu,
bankaların, müesseselerin ve şirketlerin uluslararası
alanda faaliyetlerini sıklaştırdığına dikkati çekmek-
te, «bu durum karşısında sendikacılık hareketi de
uluslararası bağlarını ve uluslararası alanda yürüt-
mekle yükümlü bulunduğu çalışmalarını arttırmalı-
dır» demektedir.

Dev korporasyonların gün geçtikçe etkili olma-
ğa başladığını da kaydeden ICFTU, bu kuruluşların
gerçek karar merkezlerinin belirlenmesinin güç ol-
duğunu belirtmekte, bu durumun sendikalar için
önemli bir problem halini aldığını söylemektedir.

ICFTU, 1 Mayıs mesajında dünyanın karşı kar-
şıya bulunduğu savaş tehlikesi konusunda da şun-
ları öne sürmektedir :

«Savaş tehdidi bizlerle birlikte yaşamaya devam
ediyor. Uluslararası hür işçi hareketi olarak ü-
yeler arasındaki anlaşmazlıkların konferans ma-
salarında çözümlenmesini tansiyonu yükselten
sebeplerin ve uyuşmazlıkların sabırla ortadan
kaldırılmasını, silahlanma yarışının durdurul-
masını ve genel bir silahsızlanma sisteminin,
her safhada etkili bir şekilde uluslararası alan-
da kontrol altına alınmasını istiyoruz. Askeri
amaçlarla yapılmakta olan harcamalardan sağ-
lanacak tasarrufun aç insanları doyurmak, fab-
rika yapmak, yollar, limanlar inşa etmek, eğiti-
mi, sosyal hizmetleri ve sağlık çalışmalarını ge-
niletmek suretiyle kullanılmasını bekliyoruz.»

İNSAN HAKLARI ÜSTÜN TUTULMALI

Yıllardır uluslararası işçi hareketince yapılan
mücadelelerin insan haklarının üstünlüğünü kabul et-
tirmede kesin bir başarıya ulaşamamış olduğunu da
bildiren Uluslararası Konfederasyon, ırk ayrımının
önlenmesini, sömürge düzeninin ve totaliter zihniye-
tin dikta rejimlerinin izlerinin silinmesini istemekte
«işçiler özgürlük ve demokrasi mücadelesi yapmaya
devam edeceklerdir» demektedir.

ICFTU mesajı şöyle son bulmaktadır :

«Gücümüz, sayımızda yatıyor; silahlarımız yara-
tacağımız dayanışma ve güçlendireceğimiz bağ-
larımızdır. Bu ideallerde birleşmiş olarak her
geçen gün daha iyiyi, daha ileriye yaratmak
için çaba sarfedeceğiz.»

AMERİKADA BİR GREV HAREKETİ

Kaybolan işgünü bakımından ön sırada

AMERİKA GREVLERDE İŞGÜNÜ KAYBI BAKIMINDAN ÖNDE...

Uluslararası Çalışma Teşkilâtı tarafından hazırlanan yıllık grev istatistiklerinde, grevlerle kaybolan işgünü bakımından Amerika önde gelmektedir.

İstatistiğe göre, Amerikada 1969 yılı içinde yapılan grevlerde bin işçi başına 1114 işgünü kaybolmuştur. Diğer bazı ülkelerde ise durum şöyledir:

İngiltere 262., Japonya 282., Fransa 312, Avustralya 345, Hindistan 697, Kanada 784, İtalya 1088.

Hollanda, Belçika ve İsviçre'de kaybolan işgünlerinin ise, 262'den az olduğu belirtilmektedir.

FRANSA'DA GENÇ İŞSİZLER SORUNU

Fransız İşçi Sendikaları Konfederasyonu'nun yayınladığı «İşsiz genç insanlar» adlı yayın bir hayli ilgi ile karşılandı. Fransa'nın ana sorunlarından biri olan işsiz gençler günlerin en çok tartışılan konusu.

Yayında, Fransa'nın, artan gençlik sorunları karşısında etkili kararlar alamadığı, mevcut işsizlerin sayısının her gün yükseldiği kaydediliyor. Bu konuda işverenlerin de görüşüne yer veriliyor ve işverenler, devamlı değişen ekonomiye ayak uydurmakta çekilen güçlüklerin ortaya bu sorunu attığını iddia ediyorlar.

ICFTU UÇAK KAÇIRMA OLYALARI HAKKINDA KONFERANS İSTEDİ

11-12 Mart tarihleri arasında Brüksel'de yapılan Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu (ICFTU) İcra Kurulunda son ay artan uçak kaçırma olayları ile saldırılar hakkında ciddi tedbirlerin alınması kararı alınmıştır.

Uluslararası Ulaştırma İşçileri Federasyonu (ITF) nun bu konudaki bildirisini görüşen İcra Kurulu, bildiriye desteklediğini, Konfederasyona bağlı bütün kuruluşların uyarılmasını kararlaştırmıştır.

ICFTU İcra Kurulu, uçak kaçırma olaylarının önlenmesi ama-

ILO UZMANLARI BİR PROJE ÇALIŞMASINDA

Ekonomik gelişmenin sağlanması için

cıyla, uluslararası alanda bir konferans düzenlenip gerekli tedbirlerin alınmasının zorunluğu olduğunu açıklamış, bu konferansa, hükümet ve sivil havacılık kuruluşları temsilcileri ile işçilerin de katılmalarını istemiştir.

İSRAİL'DE YENİ İŞ MAHKEMELERİ KURULUYOR

İşçi-işveren ilişkilerinde çıkan uyuşmazlıkların mahkemelerde kısa bir süre içinde sonuçlandırılmadığını dikkate alan İsrail Parlamentosu, sadece iş uyuşmazlıklarına bakacak özel mahkemeler kurulmasını kararlaştırmış-

tır.

Yeni İş Mahkemeleri bölgesel ve ulusal seviyede kurulacak, işçi ve işveren temsilcileri eşit oranda temsil edileceklerdir.

Ulusal seviyede çalışmalarda bulunacak olan mahkeme, iş uyuşmazlıklarında üst mahkeme görevini yapacaktır.

ALMANYA'DA GELİR DAĞILIMINDA ADALETSİZLİK

Batı Almanya Metal İşçileri Sendikası İkinci Başkanı Eugen Loderer, Mart ayı içinde sendika temsilcilerinin bir toplantısında

yaptığı konuşmada, Federal Almanya'da milli gelir ve servet dağılımının bir skandal olduğunu söylemiştir.

Hükümetin bu konuda uyguladığı politikasını sert bir dille eleştiren Loderer şöyle demiştir :

«Bazı işverenlerin kazançları, daha önceki yıllara oranla görülmemiş bir artış kaydetmiştir. Ancak işçilerin net kazanç ortalaması yüzde 83 iken işverenlerinki yüzde 108'i bulmuştur. Gelir dağılımındaki bu adaletsizliğin giderilmesi gerekir.»

ILO YÜZ ÜLKEDE 700 UZMAN ÇALIŞTIRIYOR

Uluslararası Çalışma Teşkilâtı (ILO) tarafından yapılan bir açıklamada, Teşkilâtın yüz ülkede 700 uzman çalıştırdığı bildirilmiştir.

Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı uyarınca dünya ülkelerinin büyük çoğunluğunda uygulanan projelerde çalıştırılan uzmanlarla bu sayı yedi bine ulaşmaktadır. ILO uzmanları, görevlendirildikleri ekonomik, sosyal ve kültürel projelerde gelişmenin sağlanması için çaba sarfettirmektedirler.

İNGİLTERE'DE İŞ KAZALARINI ÖNLEMEDE ÖNEMLİ BİR ADIM

İngiltere'de iş kazalarının önlenmesi için önemli bir adım atılmış ve işyerlerinde iş güvenliği tedbirlerinin alınıp alınmadığının kontrolü görevinin işçilere verilmesini öngören kanun tasarısı parlamentoya sevk edilmiştir.

Tasarıya göre, ondan fazla işçi çalıştıran işyerlerinde işçilerden birisi, «İş Güvenliği Müfettişi» olarak atanacaktır. İş Güvenliği müfettişliğine seçilecek işçinin o işyerinde en az iki, meslekte ise en az beş yıl kıdemi olması gerekmektedir.

İşçiler arasından seçilecek İş Güvenliği müfettişlerinin işyerlerinde, iş kazalarının önlenmesi için gereken tedbirlerin alınmasını isteyebileceği, teklifler yapabileceği de tasarıda belirtilmektedir.

Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu (ICFTU) Asya Bölgesi (ARO) konferansına katılan Genel Sekreter Harm Buiter (soldan ikinci) ve ARO Başkanı P.P. Maréyanan (sağdan ikinci)

Tunus İşçi Sendikaları Konfederasyonu (UGTT) İcra Kurulu üyesi Mustafa Makhoul ICFTU'ya bağlı teşkilâtları güçlendirmek amacıyla Lagos'a yaptığı ziyaret sırasında sendikacılarla birlikte...

ICFTU Kadınlar Komitesi Başkanlığına Nell Tegelaar seçilmiştir. Resimde eski başkan Weber ve yeni başkan...

Seylan İşçi Sendikaları Kongresinde bir konuşma yapan Konfederasyon Başkanı Thondaman, son aylar içinde yapılan grevler hakkında bilgi verirken...

**YURDU
UZUNTUYE
BOĞAN
DEPREM**

